

I. ȘTIRI PE SCURT

Integrare Europeană

- **Experții Consiliului Europei Vin la Chișinău.** Timpul.md. 02.04.2010.
- **Asistența Externă Oferită Sistemului Sănătății pentru Anii 2010 – 2013 Este de 47,47 mln de Euro.** Interlic. 15.04.2010
- **Prim-ministrul Republicii Moldova Vlad FILAT a Participat la Prezentarea Oficială a Grupului de Consilieri ai Misiunii Uniunii Europene de Consiliere în Politici Publice pentru Republica Moldova.** Gov.md. 22.04.2010.
- **UE Profund Îngrijorată de Faptul că Jurnalistului Ernest Vardanyan i se Refuză Drepturile Fundamentale.** Info-Prim-Neo. 22.04.2010.

România – Republica Moldova

- **Traian Băsescu a Propus Sprijinirea a Trei Proiecte de Conectare Infrastructurală cu R. Moldova.** Interlic. 22.04.2010.
- **România va acorda Republicii Moldova un Grant în Valoare de 450 mii de euro.** HotNews.md. 26.04.2010.
- **Parteneriat Strategic pentru Susținerea Aderării Moldovei la UE, Plus Ajutor de 100 Milioane de Euro.** 27.04.2010.
- **Declarație de Presă Comună a Președintelui României, Traian Băsescu, și a Președintelui Interimar al Republicii Moldova, Mihai Ghimpu.** Interlic. 27.04.2010.
- **Băsescu: Am prefera să Donăm Moldovei Sumele care ne Revin în Cadrul Programului UE.** Realitatea.net. 27.04.2010.
- **Mihai Ghimpu în România.** RFI. 27.04.2010.
- **Băsescu, Despre R. Moldova: Suntem Două State, un Singur Popor și Avem Viitor Comun.** HotNews.md 28.04.2010.

Ucraina – Republica Moldova

- **Andrei Popov a Participat la Forumul UE – Ucraina.** Interlic. 29.04.2010.

Conflictul Transnistrean

- **Problemele Reglementării Transnistrene vor fi Discutate la Bruxelles, Washington și Kiev.** Info-Prim Neo. 07.04.2010.
- **În Regiunea Transnistreană s-au Intensificat Intimidările Persoanelor care au un alt Mod de Gândire decât cel Oficial, Victor Osipov.** Info-Prim Neo. 10.04.2010.
- **Ambasadorul Rusiei: Sper că Arestul Jurnalistului Ernest Vardanean nu va Influența Negocierile în Formatul 5+2.** Info-Prim Neo. 14.04.2010.
- **Este Important ca Problema Transnistreană să fie Plasată cât mai sus pe Agenda Priorităților Partenerilor Implicați în Reglementare, Victor Osipov.** Info-Prim Neo. 14.04.2010.

II. OPINII, COMENTARII, INTERVIURI

1. **Victor Chirilă: Chestiunea Ambasadorilor și Consecințele sale Colaterale.** Info-Prim Neo. 27.04.2010.
2. **Interviu cu Iurie Leancă: Integrare Europeană și Cooperare Selectivă în Cadrul CSI.** Radio Europa Libera. 01.04.2010.
3. **Interviu cu Daniel Diviricean și Nicu Popescu: Asistență pentru Absorbția de Practici Bune, Asimilarea Valorilor UE, Atragerea Fondurilor de Integrare.** Radio Europa Liberă. 25.04.2010
4. **Interviu cu Igor Boțan: R. Moldova nu se Poate Dezvolta dacă va Ignora Principiile Statului de Drept.** Radio Europa Liberă. 26.04.2010.
5. **Interviu cu Vlad Spânu: R. Moldova și Uniunea Europeană în Dezbateri la John Hopkins University.** 09.04.2010
6. **Interviu cu Vladimir Soloviov: „Autoritățile Transnistrene au trecut de Limitele Admise”.** Radio Europa Libera. 26.04.2010.
7. **Interviu cu Marius Lazurca: R.Moldova Renaste, acesta este Sentimentul Persistent pe care îl am de la Sosirea mea la Chisinau.** Hotnews. 29.04.2010.
8. **Interviu cu Victor Osipov: Obiectiv Diplomatic: Problema Transnistreană pe Lista de Priorități a Politicii Europene.** Radio Europa Libera. 15.04.2010.
9. **Dosarul Vardanean - Încercare a Tiraspolului de a Bloca Procesul de Negocieri.** Radio Europa Libera. 12.04.2010.
10. **Interviu cu Kalman Mizsei: Declarațiile Contradictorii din Cadrul AIE Diminuează Eforturile Guvernării Moldovenești de a Soluționa Conflictul Transnistrean.** Info-Prim-Neo. 21.04.2010.

I. ȘTIRI PE SCURT

- 29 aprilie** În zilele de 27-28 aprilie curent, dl Andrei Popov, Viceministru al Afacerilor Externe și Integrării Europene, a participat la cea de-a IV-a ediție a Forumului UE - Ucraina, care s-a desfășurat la Kiev. <http://www.mfa.gov.md/comunicate-presa-md/480699/>
- 27 aprilie** Președintele interimar al Republicii Moldova Mihai Ghimpu și Președintele României Traian Băsescu au semnat astăzi, 27.04.2010 la București Declarația comună privind instituirea unui parteneriat strategic între România și R. Moldova pentru integrarea europeană a Republicii Moldova. <http://www.president.md/press.php?lang=rom>
- 22 aprilie** Viceprim-ministrul Victor OSIPOV a susținut un briefing cu privire la rezultatele vizitei de lucru la Bruxelles, efectuate în perioada 13-17 aprilie 2010. <http://www.gov.md/>
- 18 aprilie** Președintele interimar al Republicii Moldova Mihai Ghimpu, Președinte al Parlamentului, participă la funeraliile de stat ale Președintelui Republicii Polone, Lech Kaczynski, și ale primei doamne Maria Kaczynska, ce se desfășoară astăzi în orașul Cracovia. <http://www.president.md/press.php?lang=rom>
- 1 aprilie** Astăzi, 1 aprilie, dl Iurie Leancă, Viceprim-ministru, Ministrul Afacerilor Externe și Integrării Europene, a avut o întrevedere cu dl Kanat Saudabayev, Ministrul Afacerilor Externe al Republicii Kazahstan, care efectuează o vizită în țara noastră în calitate de Președinte în Exercițiu al OSCE. În cadrul dimensiunii bilaterale a vizitei a fost semnat Memorandumul de cooperare între Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene al Republicii Moldova și Ministerul Afacerilor Externe al Republicii Kazahstan, după care cei doi Miniștri au făcut declarații pentru presă. <http://www.mfa.gov.md/comunicate-presa-md/480408/>

Integrare Europeană

- **Expertii Consiliului Europei Vin la Chișinău. Timpul.md. 02.04.2010.**

La 6 aprilie, la Chișinău vor sosi într-o vizită de documentare coraportorii Comisiei de monitorizare a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei, Josette Durrieu și Egidijus Vareikis. Potrivit serviciului de presă al Parlamentului R. Moldova, coraportorii Consiliului Europei vor avea întrevederi cu Mihai Ghimpu, președintele interimar al R. Moldova, cu prim-ministrul Vlad Filat, cu liderii partidelor

parlamentare și cu procurorul general Valeriu Zubco. Programul vizitei mai include întâlniri cu membrii grupului de lucru pentru reforma constituțională, ai Comisiei speciale pentru elaborarea proiectului de lege cu privire la modificarea articolului 78 din Constituție, precum și cu membrii Comisiei de anchetă parlamentară pentru elucidarea cauzelor și consecințelor evenimentelor din aprilie 2009. <http://www.timpul.md/articol/expertii-consiliului-europei-vin-la-chisinau-8752.html>

- **Asistența Externă Oferită Sistemului Sănătății pentru Anii 2010 – 2013 Este de 47,47 mln de Euro. Interlic. 15.04.2010.**

Astăzi, 15 aprilie, ministrul Sănătății, domnul Vladimir Hotineanu, a susținut o conferință de presă în cadrul căreia a fost abordată tema cu privire la asistența ce urmează a fi oferită sistemului de sănătate al Republicii Moldova pentru perioada anilor 2010 - 2013, de către partenerii externi pentru dezvoltare, discutată în cadrul reuniunii din 24 martie 2010 de la Bruxelles. În deschiderea conferinței, ministrul Sănătății a ținut să menționeze că reuniunea Grupului Consultativ la Bruxelles de la sfârșitul lunii martie a fost un eveniment istoric pentru Republica Moldova datorită rezultatelor obținute și a perspectivelor ce s-au deschis. Ajutorul confirmat ce va fi oferit de donatorii externi pentru anii 2010 - 2013 este de 47,47 de mln de Euro. Această sumă include proiecte ale organismelor internaționale, ce prevăd o colaborare multilaterală: Agențiile ONU (OMS, UNFPA, UNAIDS, OIM, UNICEF, UNDP) cu un suport de 5,89 mln Euro; Banca Mondială - 6,65 mln Euro și Fondul Global - 25,75 mln Euro. Prin asistență bilaterală s-au arătat dispuse să ofere echipament așa țări ca: Elveția cu o valoare de 8,80 mln Euro, Luxemburg - 0,21 mln Euro, Ungaria - 0,11 mln de Euro și Finlanda - 0,06 mln de Euro. Asistența financiară oferită de donatori va fi utilizată pentru implementarea unor proiecte concrete în unele sectoare prioritare cum ar fi: modernizarea sistemului perinatal al Republicii Moldova, dezvoltarea sistemului de servicii comunitare de sănătate mintală, reconstrucția și renovarea Centrelor de Sănătate rurale și altele, anunță Serviciul de Presă al Ministerului Sănătății. <http://www.interlic.md/2010-04-15/asistentza-externa-oferita-sistemului-sanatatzii-pentru-anii-2010-2013-este-de-4747-mln-de-euro-15450.html>

- **Prim-ministrul Republicii Moldova Vlad FILAT a Participat la Prezentarea Oficială a Grupului de Consilieri ai Misiunii Uniunii Europene de Consiliere în Politici Publice pentru Republica Moldova. Gov.md. 22.04.2010.**

La eveniment au participat: șeful Delegației Uniunii Europene în Moldova, Dirk SCHUEBEL, Coordonatorul Rezident al ONU în Republica Moldova, Kaarina IMMONEN, Consilierul tehnic principal al Primului Ministru, coordonatorul echipei de consilieri UE, Rupinder SINGH, ambasadorii UE, membrii Guvernului și reprezentanții ai societății civile. Vlad FILAT a adus mulțumiri Delegației Uniunii Europene și Programului Națiunii Unite pentru Dezvoltare din Republica Moldova pentru că au răspuns favorabil solicitării Guvernului de a fi asistat în procesul de guvernare de către experți internaționali. “Guvernul Republicii Moldova nu are nevoie doar de bani și de voință pentru a derula procesul de reformă, ci și de expertiză, acesta a fost și motivul pentru care am solicitat sprijinul partenerilor noștri externi, a specificat Prim-ministrul. Premierul a subliniat importanța prezenței acestei Misiuni în Republica Moldova, menționând că aceasta a venit în timp util pentru a sprijini procesul de

reformă al Guvernului și pentru a ajuta la îmbunătățirea absorbției de asistență externă, în beneficiul fiecărui cetățean din Moldova. Vlad FILAT s-a arătat convins de faptul ca prezența echipei de consilieri va dinamiza și profesionaliza activitatea instituțiilor în care activează. “Un alt rol important pe care grupul de experți îl va avea este cel de pregătire a funcționarilor noștri pentru a face față cerințelor pe care le presupune activitatea într-o instituție europeană, dar și pentru a colabora cu instituțiile Uniunii Europene”, a declarat Prim-ministrul. [...] www.gov.md

- **UE Profund Îngrijorată de Faptul că Jurnalistului Ernest Vardanyan i se Refuză Drepturile Fundamentale. Info-Prim-Neo. 22.04.2010.**

Șefii Misiunii Uniunii Europene la Chișinău se declară profund îngrijorați de faptul că jurnalistului Ernest Vardanyan, arestat de autoritățile nerecunoscute de la Tiraspol, i se refuză drepturile fundamentale și se arată îngrijorați de faptul că, recent, mai mulți reprezentanți ai societății civile din regiunea transnistreană a Republicii Moldova au fost interogați, referire la o Declarație a Misiunii, difuzată de Delegația Uniunii Europene la Chișinău. „Șefii Misiunii UE urmăresc cu mare atenție cazul jurnalistului Ernest Vardanyan, care a fost arestat la 7 aprilie 2010, la Tiraspol. Șefii Misiunii UE reamintesc că drepturile omului și, în mod particular libertatea de exprimare, precum și drepturile fundamentale ale deținuților trebuie respectate. Misiunea subliniază faptul că acestea includ dreptul deținuților la consiliere juridică conform propriei alegeri; dreptul de a fi prezenți sau reprezentați de către o persoană aleasă de ei la audierile privind arestul preventiv; cât și dreptul de a-și contacta familiile. Șefii Misiunii UE remarcă cu profundă îngrijorare faptul că dlui Vardanyan i-au fost refuzate până acum aceste drepturi de bază”, se spune în Declarație. De asemenea, șefii Misiunii UE subliniază în mod general că „detenția persoanelor fizice în baza faptului că acestea sunt considerate nedorite de către cei care exercită puterea, constituie o încălcare a drepturilor omului și că arestul preventiv ar trebui să fie permis doar în legătură cu infracțiuni specifice și concrete. Totodată, Șefii Misiunii UE își exprimă îngrijorarea față de faptul că mai mulți reprezentanți ai societății civile au fost interogați recent în regiunea transnistreană a Republicii Moldova. Șefii Misiunii UE reamintesc importanța societății civile pentru dezvoltarea socio-economică și subliniază că societatea civilă trebuie să lucreze în mod liber și fără frica de a fi supusă represaliilor arbitrare”, se spune în document. Oficiul Consiliului Europei la Chișinău se aliniază Declarației Șefilor Misiunii UE în Republica Moldova privind cazul jurnalistului Ernest Vardanyan.

<http://www.info-prim.md/?a=10&nD=2010/04/22&ay=30259>

România – Republica Moldova

- **Traian Băsescu a Propus Sprijinirea a Trei Proiecte de Conectare Infrastructurală cu R. Moldova. Interlic. 22.04.2010.**

Președintele Traian Băsescu a propus Comisiei Europene, în întâlnirea avută cu președintele executivului european, Jose Manuel Barroso, să analizeze susținerea, alături de România, a trei proiecte de conectare infrastructurală cu Republica Moldova. Un prim proiect se referă la interconectarea rețelei de energie electrică de 400 kW, prin nord - care ar permite inclusiv transferul de energie din Federația Rusă către piața Uniunii Europene. Este vorba apoi de interconectarea dintre România și R. Moldova pentru

transportul de gaze și, în fine, de calea ferată Ungheni - Chișinău. Șeful statului a mai subliniat, în discuția avută cu Barroso, importanța unei perspective europene clare pentru Republica Moldova.
<http://www.interlic.md/2010-04-22/traian-basescu-a-propus-sprijinirea-a-trei-proiecte-de-conectare-infrastructurala-cu-r-moldova-15511.html>

- **România va acorda Republicii Moldova un Grant în Valoare de 450 mii de euro.**
HotNews.md. 26.04.2010.

România va acorda Republicii Moldova un grant în valoare de 450 mii de euro pentru realizarea a două proiecte agricole. Primul proiect va viza implementarea sistemului informațional de etichetare a cărnii și produselor lactate, iar cel de-al doilea vizează crearea și consolidarea centrului informațional de marketing agricol din cadrul ministerului de profil. Valeriu Cosarciuc, ministrul Agriculturii și Industriei Alimentare, a concretizat pentru agenție că grantul va fi acordat ministerului moldovean de profil de Ministerul Afacerilor Externe al României, în baza unui memorandum ce urmează a fi semnat săptămîna curentă la București. Potrivit ministrului, realizarea celor două proiecte vor contribui la facilitarea exportului producției agroalimentare moldovenești de origine animalieră. În prezent, R.Moldova, din cauza necorespunderii cu standardele internaționale în domeniul sanitar-veterinar, nu poate exporta produse agricole de origine animalieră în statele UE. Valeriu Cosarciuc a menționat că implementarea proiectelor va permite elaborarea cadrului juridic, dar și a mecanismelor necesare pentru funcționarea eficientă a sistemului de etichetare a cărnii și produselor lactate. De asemenea, va fi creat un sistem informațional de marketing, care va oferi informații și servicii de marketing agenților economici din R.Moldova privind piețele de desfacere pentru produsele agricole autohtone. În plus, acest proiect va permite perfecționarea sistemului informațional de statistică, a opinat Cosarciuc.
<http://hotnews.md/articles/view.hot?id=2360>

- **Parteneriat Strategic pentru Susținerea Aderării Moldovei la UE, Plus Ajutor de 100 Milioane de Euro. 27.04.2010.**

România a semnat marți cu Republica Moldova un parteneriat strategic pentru susținerea aderării acestei țări la spațiul Uniunii Europene. România va mai acorda Republicii Moldova o asistență financiară de 100 milioane de euro dedicată unor proiecte pe educație. În paralel, România a decis să suplimenteze numărul de burse pre- și universitare acordate moldovenilor de la 2850 la 5000. Președintele Traian Băsescu a mai anunțat că autoritățile române vor analiza solicitarea celor moldovene privind reducerea plafonului de 500 de euro cerut pentru cetățenii moldoveni pentru primirea vizei de acces pe teritoriul României. Președintele României și al Republicii Moldova, Traian Băsescu și Mihai Ghimpu au anunțat marți semnarea câtorva acorduri bilaterale, cele mai importante privind parteneriatul strategic pentru susținerea eforturilor de aderare la UE a vecinilor de peste Prut și acordul de asistență financiară prin care România acordă Chișinăului 100 de milioane de euro pentru susținerea unor proiecte în sistemul educațional. "Voi menționa doar două din cele mai importante acorduri: declarația comună privind instituirea unui parteneriat strategic pentru integrarea Moldovei în UE în perioada următoare; dimensiunea politică economică și culturală a parteneriatului strategic va avea un instrument de

implementare care va fi semnat de cei doi prim-miniștri. Plus acordul de asistență financiară nerambursabilă de 100 milioane de euro acordat de România Republicii Moldova pe proiecte de educație" a precizat președintele Traian Băsescu. [...] [http://www.interlic.md/2010-04-27/parteneriat-stagic-pentru-sustzinerea-aderarii-moldovei-la-ue-plus-ajutor-de-100-milioane-de-euro-15557.html](http://www.interlic.md/2010-04-27/parteneriat-stategic-pentru-sustzinerea-aderarii-moldovei-la-ue-plus-ajutor-de-100-milioane-de-euro-15557.html)

- **Declarație de Presă Comună a Președintelui României, Traian Băsescu, și a Președintelui Interimar al Republicii Moldova, Mihai Ghimpu. Interlic. 27.04.2010.**

Președintele României, Traian Băsescu, s-a întâlnit marți, 27 aprilie a.c., la Palatul Cotroceni, cu președintele interimar al Republicii Moldova, Mihai Ghimpu, care efectuează o vizită oficială de două zile în țara noastră. La finalul convorbirilor oficiale, cei doi președinți au susținut o declarație de presă comună. Vă prezentăm, în continuare, textul declarației: Președintele României, Traian Băsescu: Bună ziua! Am plăcerea să îl am alături pe domnul președinte Mihai Ghimpu, aflat într-o vizită oficială la București. Această nouă întâlnire conferă dialogului nostru politic predictibilitate și periodicitate. Relația dintre România și Republica Moldova este o relație privilegiată între două state, care au în comun un întreg patrimoniu de valori. Avem șansa istorică de a-l valorifica împreună în cadrul Uniunii Europene. În luna ianuarie, la Chișinău, am discutat subiecte concrete cu impact direct în viața cetățenilor. Voi examina pe scurt stadiul realizării acestora. Implementarea acordului de mic trafic de frontieră - au fost eliberate deja peste 2.000 de permise. Momentan, acestea sunt procesate numai la Consulatul de la Chișinău, dar începând cu 30 iunie a.c. se vor procesa și la Consulatele de la Cahul și Bălți. De asemenea, am deschis punctul de trecere a frontierei de la Rădăuți-Lipcani. Am înființat cele cinci birouri teritoriale - Iași, Galați, Suceava, Timișoara, Cluj - ale Agenției Naționale pentru Cetățenie. Am desemnat ambasador la Chișinău, în persoana domnului Marius Lazurcă, am finalizat negocierile asupra unui număr de șase acorduri. Documentele care au fost semnate astăzi vă sunt cunoscute, nu voi insista asupra lor. Voi menționa doar două din ele care sunt, alături de celelalte, extrem de importante. Este vorba de Declarația comună privind instituirea unui parteneriat strategic între România și Republica Moldova pentru integrarea europeană a Republicii Moldova în perioada următoare. Declarația stabilește atât cadrul privilegiat al relațiilor bilaterale, cât și extinderea și aprofundarea cooperării pe următoarele dimensiuni ale procesului de integrare europeană: dimensiunea politică, dimensiunea economică și dimensiunea culturală. Parteneriatul strategic va avea drept instrument de implementare un plan de acțiune, care va fi convenit și semnat de către prim-miniștrii celor două guverne. [...] <http://www.interlic.md/2010-04-27/declaratie-de-presa-comuna-a-preshedintelui-rom-niei-traian-basescu-shi-a-preshedintelui-interimar--15561.html>

- **Băsescu: Am prefera să Donăm Moldovei Sumele care ne Revin în Cadrul Programului UE. Realitatea.net. 27.04.2010.**

Președintele interimar al Republicii Moldova, Mihai Ghimpu, a fost primit, marți dimineață, la Palatul Cotroceni, de președintele Traian Băsescu. La finalul discuțiilor, președintele Băsescu i-a transmis omologului său că România și Moldova trebuie să propună un termen de finalizare pentru acordurile aflate deja în lucru între cele două state. "Dincolo de ceea ce vom semna, cred că trebuie să ne punem un

termen pentru a finaliza și alte câteva acorduri: acordul privind regimul mormintelor românești și acordul privind informațiile clasificate ce vizează securitatea națională a celor două state. Decât să donăm în alte zone ale lumii, am prefera să donăm Moldovei sumele care ne revin în cadrul programului UE", a spus șeful statului român. Potrivit președintelui Băsescu, prin documentele semnate marți, a fost mărit numărul de burse acordate tinerilor din Republica Moldova, de la 2.150 la 5.000 de locuri în învățământul superior și în învățământul gimnazial românesc. "Declarația se stabilește atât cadrul privilegiat al relațiilor bilaterale, cât și extinderea și aprofundarea cooperării pe următoarele dimensiuni ale procesului de integrare europeană: dimensiunea politică, dimensiunea economică și dimensiunea culturală. Parteneriatul strategic va avea drept instrument de implementare un plan de acțiune care va fi convenit și semnat de prim-miniștrii celor două guverne", a spus Traian Băsescu. Totodată, șeful statului a făcut referire și la acordul de asistență financiară nerambursabilă în valoare de 100 de milioane de euro acordat de România Republicii Moldova. [...] http://www.realitatea.net/traian-basescu-propune-aprofundarea-relatiilor-cu-republica-moldova_710971.html

- **Mihai Ghimpu în România. RFI. 27.04.2010.**

"Noua conducere de la Chișinău vede în București poarta spre o anumită integrare europeană a Republicii Moldova" opinează jurnalistul Ovidiu Nahoi. În același timp, este prima miză de politică externă pe care România o joacă în regiune explică redactorul șef Foreign Policy România. Președintele interimar al Republicii Moldova, Mihai Ghimpu, va susține, marți, o alocuțiune în fața Parlamentului României. Miercuri dimineața urmează ca șeful statului moldovean să se întâlnească, cu patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Daniel, după care delegația oficială a Republicii Moldova se va deplasa la Suceava și Iași. În cadrul acestei vizite este preconizată semnarea mai multor acorduri, între care un acord de cooperare între parlamentele moldovean și român, un acord prin care România va acorda Republicii Moldova un ajutor nerambursabil în valoare de 100 de milioane de euro, un acord privind protecția socială a cetățenilor moldoveni care muncesc în România și un acord între ministerele Educației, care a lipsit în ultimii ani. http://www.rfi.ro/Tema_zilei/Mihai-Ghimpu-in-Romania.html

- **Băsescu, Despre R. Moldova: Suntem Două State, un Singur Popor și Avem Viitor Comun. HotNews.md 28.04.2010.**

Președintele Traian Băsescu a declarat miercuri, la Iași, că România și Republica Moldova sunt "două state", cu "un singur popor" și cu un viitor comun. "Suntem două state și un singur popor și avem un viitor comun. Cei 22 de milioane de oameni din această parte sunt parteneri pentru cele patru milioane de cetățenii de dincolo de Prut. Dreptul la liberă circulație este cel mai important lucru, trebuie să puteți circula liber atât în România, cât și în Uniunea Europeană. Am modificat Legea cetățeniei, deși erau politicieni care spuneau că vom fi sancționați de către Europa. Nimeni din UE nu ne-a atras însă atenția", a spus Băsescu. Traian Băsescu și președintele Republicii Moldova, Mihai Ghimpu, participă la Universitatea "Al. Ioan Cuza" din Iași, la o întâlnire cu studenți și elevi basarabeni, o parte dintre tinerii care învață în municipiu nefiind lăsați să intre și manifestându-și nemulțumirea. Întâlnirea, la care

participă aproximativ 350 de studenți și elevi basarabeni, are loc în Aula Universității "Alexandru Ioan Cuza" din Iași.[...] <http://hotnews.md/articles/view.hot?id=2413>

Ucraina – Republica Moldova

- **Andrei Popov a Participat la Forumul UE – Ucraina. Interlic. 29.04.2010.**

Potrivit MAEIE, în zilele de 27-28 aprilie curent, dl Andrei Popov, Viceministru al Afacerilor Externe și Integrării Europene, a participat la cea de-a IV-a ediție a Forumului UE - Ucraina, care s-a desfășurat la Kiev. În cadrul forumului, Andrei Popov a avut o intervenție la panelul „Viitorul cooperării regionale în Europa Centrală și de Est și impactul Parteneriatului Estic”, moderat de Marat Terterov, Director al Centrului European de Geopolitică din Belgia. De asemenea, la acest panel au participat Giorgi Baramidze, Viceprim-ministru al Georgiei, Bogdan Mazuru, Secretar de Stat al MAE al României, Boris Tarasiuk, Președinte al Comitetului Integrării Europene al Radei Supreme a Ucrainei, parlamentari din Suedia și Italia. Forumul UE-Ucraina este o platformă pentru discuții la tematica actuală europeană, care a reunit reprezentanți oficiali, ai societății civile și ai comunității de afaceri din țările UE, Ucraina, Republica Moldova, SUA, Federația Rusă, Georgia, Belarus etc.

<http://www.interlic.md/2010-04-29/andrei-popov-a-participat-la-forumul-ue-ucraina-15613.html>

Conflictul Transnistrean

- **Problemele Reglementării Transnistrene vor fi Discutate la Bruxelles, Washington și Kiev. Info-Prim Neo. 07.04.2010.**

Vicepremierul moldovean pentru reintegrare, Victor Osipov, va întreprinde în următoarele două săptămâni vizite la Bruxelles, Washington și Kiev pentru consultări în procesul de reglementare a conflictului transnistrean. Pe 14 aprilie, vicepremierul va pleca la Bruxelles, unde va fi pusă în discuție reluarea negocierilor, activitatea grupurilor de lucru, lista de priorități care vizează problemele populației din stânga și din dreapta Nistrului și altele. Următoarea vizită va fi la Washington, pe 19 și 20 aprilie, după care vicepremierul se va deplasa la Kiev. „În cadrul acestor vizite vor fi discutate aceleași subiecte ca și la Moscova (pe 23 și 24 martie - n.r.)”, a precizat Victor Osipov. Potrivit vicepremierului, este vorba despre procesul de consolidare a încrederii dintre malul drept și stâng al Nistrului, conlucrarea și colaborarea organizațiilor nonguvernamentale și a comunităților de experți, întâlnirile în formatul 5+2 și 1+1 etc. Despre oficialii pe care îi va întâlni la Bruxelles, Washington și Kiev, Victor Osipov a spus că va oferi detalii mai târziu. Referitor la elaborarea unui document strategic de reglementare, vicepremierul a menționat că, deocamdată, nu este stabilit cine va face parte din comisia care se va ocupa de acest lucru. „Acum adunăm informația, discutăm cu părțile implicate în procesul de negocieri ca să concretizăm viziunile asupra acestei probleme și să vedem care sunt evoluțiile”, a menționat Victor Osipov, precizând că elaborarea documentului va începe după încheierea turneului de consultări bilaterale. <http://www.info-prim.md/?x=&y=29947>

- **În Regiunea Transnistreană s-au Intensificat Intimidările Persoanelor care au un alt Mod de Gândire decât cel Oficial, Victor Osipov. Info-Prim Neo. 10.04.2010.**

Liderii de la Tiraspol încep să aibă complexul inferiorității. Le este frică de propria societate și, de aceea, îi arestează și îi intimidează pe cei care au alte viziuni decât ei. Despre aceasta a vorbit vicepremierul pentru reintegrare al Republicii Moldova, Victor Osipov, sâmbătă, 10 aprilie, în emisiunea „Viața publică” de la Radio Moldova. Vicepremierul a precizat că de această părere sunt unii lideri de opinie din regiunea transnistreană, iar declarațiile au fost făcute ca reacție la arestarea jurnalistului independent Ernest Vardanean. „Ernest Vardanean are pregătire politologică, este politolog și este și unul din formatorii de opinie în regiunea transnistreană. El a devenit o sursă foarte importantă pentru medii din afara regiunii, când relata despre cele ce au loc în Transnistria. Acest lucru e evident că nu a plăcut liderilor de la Tiraspol”, a spus Victor Osipov. Vicepremierul crede că unul dintre motivele pentru care Ernest Vardanean a fost arestat este faptul că acesta a obținut recent o funcție în cadrul Organizației Națiunilor Unite. [...] <http://www.info-prim.md/?x=&y=30033>

- **Ambasadorul Rusiei: Sper că Arestul Jurnalistului Ernest Vardanean nu va Influența Negocierile în Formatul 5+2. Info-Prim Neo. 14.04.2010.**

Ambasadorul Federației Ruse în Republica Moldova, Valerii Kuzmin, speră că arestul jurnalistului Ernest Vardanean din Tiraspol nu va influența buna desfășurare a negocierilor în formatul 5+2. „Negocierile sunt la început, asupra lor nu trebuie să fie nicio tensiune”. Valerii Kuzmin a spus că nu are mandatul să comenteze acest subiect, dar a subliniat că, deși Transnistria nu este un stat recunoscut, în regiune există organe de stat. „Din punctul meu de vedere, jurnaliștii nu trebuie arestați, există alte metode de a rezolva problemele cu ei”, a spus ambasadorul și a subliniat că Ernest Vardanean deține și cetățenia Federației Ruse. Kuzmin a mai spus că speră că, în curând, autoritățile din regiune vor face mai multă lumină în acest caz. Jurnalistul independent Ernest Vardanean a fost reținut de serviciile secrete din regiunea separatistă pe 7 aprilie, în fața blocului în care locuiește. Mandatul de arest a fost prelungit cu încă două luni după o ședință de judecată la Tiraspol. Motivul reținerii invocat de autoritățile separatiste este „înalta trădare de stat” și „spionaj în favoarea Republicii Moldova”. Vicepremierul pentru reintegrare al Republicii Moldova, Victor Osipov a condamnat acest caz de încălcare a drepturilor omului și a sesizat partenerii formatului de negocieri 5+2 să i-a atitudine și să influențeze eliberarea jurnalistului Ernest Vardanean. Subiectul va fi abordat și în cadrul întrevederilor pe care le va avea vicepremierul la Bruxelles și Washington în perioada 14-21 aprilie. <http://www.info-prim.md/?x=&y=30089>

- **Este Important ca Problema Transnistreană să fie Plasată cât mai sus pe Agenda Priorităților Partenerilor Implicați în Reglementare, Victor Osipov. Info-Prim Neo. 14.04.2010.**

Vicepremierul pentru reintegrare, Victor Osipov, efectuează în perioada 14-21 aprilie o vizită de lucru la Bruxelles și Washington. „Obiectivul de a preciza care sunt viziunile oficialilor europeni și americani asupra perspectivelor în cadrul procesului de reglementare transnistreană”. „Este foarte important să

conferim o importanță mai mare problemei transnistrene și să obținem ca aceasta să fie plasată cât mai sus pe agenda priorităților departamentelor de politică externă ale părților care sunt implicate în procesul de reglementare”, a subliniat Victor Osipov. În cadrul vizitei la Bruxelles și Washington se va discuta în mod special posibilitatea de a relua negocierile oficiale. Se va pune accent pe modalitățile în care Uniunea Europeană și Statele Unite ale Americii ar putea să-și sporească implicarea și rolul în cadrul procesului de reintegrare teritorială a Republicii Moldova. La Bruxelles, vicepremierul Victor Osipov va avea o dezbatere în cadrul grupului European Alianța Liberalilor și Democraților pentru Europa din Parlamentul European. De asemenea, va avea o întrevedere cu Stefan Fule, comisar al Uniunii Europene pentru extindere și politică de vecinătate, și cu Ioan Mircea Pașcu, vicepreședinte al comitetului pentru afaceri externe din cadrul Parlamentului European. În programul vizitei sunt trecute și întreprinderi cu Hughes Mingarelli, director general adjunct pentru relații externe al Comisiei Europene, și cu Helga Schmid, membru al Oficiului înaltului reprezentant al Uniunii Europene pentru afaceri externe și politică de securitate. [...] <http://www.info-prim.md/?x=&y=30069>

OPINII, COMENTARIIL, INTERVIURI

1. Victor Chirilă: Chestiunea Ambasadorilor și Consecințele sale Colaterale. Info-Prim Neo. 27.04.2010.

În ultimele săptămâni chestiunea ambasadorilor este în atenția opiniei publice și acest lucru este pe deplin explicabil. De mai bine de 6 luni, Republica Moldova nu are ambasadori în mai multe capitale ale statelor partenere. Printre aceste capitale se numără Washington, Bruxelles, Londra, Paris, Berlin, Madrid, Lisabona, Budapesta, Praga, Stockholm, Sofia, Varșovia, Viena, Vilnius, Beijing, Ankara, Kiev, Minsk, Bacu, Tel-Aviv, iar la București nu avem ambasador de mai bine de un an. Majoritatea ambasadorilor sunt numiți, de asemenea, prin cumul și în alte state. Prin urmare, numărul statelor partenere unde țara noastră nu este reprezentată de ambasadorii săi este cu mult mai mare.

În tot acest răstimp, Alianța pentru Integrare Europeană (AIE) nu a reușit să soluționeze această problemă, iar opinia publică a fost hrănită cu zvonuri și promisiuni că noii ambasadori vor fi numiți după sărbătorile de Paști, ne specificând, însă, după care Paști, cel moldovenesc sau grecesc.

Toată această tevdură politică în jurul numirii noilor ambasadori are, se pare, și consecințe pozitive, recent ministerul de externe ne-a comunicat că bugetul țării a economisit 200 mii Euro pe seama ambasadorilor moldoveni. Acest succes a trecut, practic, neobservat de către opinia publică și aceasta în ciuda faptului că trăim în condiții de austeritate economică. Risc să presupun că această indiferență se datorează faptului că diplomația nu este un domeniu pe care merită să faci economii, ci dimpotrivă trebuie să investești resurse financiare corespunzătoare, dacă dorești să ai un serviciu diplomatic modern, profesionist, motivat și eficient. În caz contrar, vom continua să trimitem negociatorii noștri la Bruxelles pe banii Suediei, așa cum se întâmplă în prezent. Altfel spus, politicienii noștri vor în continuare să facem diplomație bună, dar cu bani puțini sau, în cel mai bun caz, pe banii UE. Printre altele, această știre a ministerului de externe poate inspira unele partide din opoziție să ceară suspendarea Parlamentului

până la alegerile următoare pentru a face economii la buget. Practicile bune, după cum știm, sunt extrem de molipsitoare....

Adevărul e că, amânând la nesfârșit tăierea nodului gordian în chestiunea ambasadorilor, AIE și-a făcut un mare deserviciu de imagine, atât pe plan intern, cât și extern. Incapacitatea AIE de a conveni într-o perioadă rezonabilă de timp asupra listei ambasadorilor a accentuat, odată în plus, tendințele nefaste din interiorul Alianței. Indiferent de argumentele plauzibile care s-ar aduce pentru a justifica tergiversarea luării unei decizii consensuale, atât propriii cetățeni, cât și partenerii externi au acum un motiv în plus să pună la îndoială capacitatea AIE de a implementa reforme serioase, care în continuare sunt în regim de stand-by. Se pare că, deocamdată, Alianța nu realizează că reuniunea donatorilor de la Bruxelles, din 24 martie 2010, a constituit apogeul maxim al „Lunii de Miere”, ce a durat mai mult de jumătate de an între Moldova și partenerii săi occidentali, în particular UE.

De acum încolo, însă, urmează viața reală. Or, după cum se spune pe la noi, luna de miere este mai dulce decât viața de zi cu zi în cuplu. UE și ceilalți parteneri sunt în așteptarea îndeplinirii reformelor asumate și promise solemn de actuala guvernare la 24 martie, la Bruxelles. Răbdarea UE nu este fără margini. Rezultatele sau insuccesele AIE în implementarea promisiunilor făcute vor avea un impact direct asupra deschiderii și receptivității UE față de Republica Moldova. Cu regret, însă, așteptările noastre și ale partenerilor externi cu privire la capacitatea AIE de a implementa reforme într-un ritm susținut vor rămâne în sfera pesimismului atâta timp cât Alianța va continua să demonstreze incapacitatea sa de a soluționa probleme tehnice minore, precum este chestiunea ambasadorilor. Dacă această tendință va continua, mai ales, pe fundalul existentelor probleme economice și a hărțuirii permanente din partea PCRM, AIE riscă să fie învinuită de impotență instituțională și managerială cronică.

Pe de altă parte, ceața profundă în care este învăluit procesul de selectare și numire a ambasadorilor alimentează, volens-nolens, percepția larg răspândită că lipsa de transparență în luarea deciziilor a devenit o normă fatidică în interiorul AIE. La aceasta se adaugă și lipsa unei comunicări deschise, prompte și constante cu propriii cetățeni indiferent de opțiunea lor politică. De fapt, se creează impresia că zvonurile au devenit mijlocul predilect de informare a societății despre deliberările quasi-secrete din cadrul AIE. Permanentizarea acestor realități este extrem de periculoasă pentru că poate duce la înstrăinarea treptată a AIE de societate. Este îngrijorător faptul că, tot mai des, AIE este percepută mai curând ca o mezialianță între patru lideri ambițioși, un fel de quattro-umvirat, și nu ca o alianță solidă între patru partide politice.

Totodată, modul în care decurge procesul de selectare a ambasadorilor vorbește despre ritmul lent al reformării serviciului nostru diplomatic. Venirea la conducerea ministerului de externe a lui Iurie Leancă, unul dintre cei mai buni diplomați pe care îi are în prezent Republica Moldova, a imprimat dinamism, inteligență, coerență și predictibilitate politicii noastre externe. Iurie Leancă a propus, de asemenea, idei inovatoare și îndrăznețe de reformare a diplomației moldovenești, cum ar fi: profesionalizarea funcției de

ambasadori; promovarea ierarhică pe criterii meritocratice și nu de nepotism, cumătrism, nănașism, rudenie sau algoritm politic; atestarea riguroasă a personalului din cadrul ministerului pentru a verifica compatibilitatea cunoștințelor și experienței lor cu funcția deținută; sau angajarea în cadrul serviciului diplomatic doar prin concurs public.

Punerea în aplicare a propunerilor enunțate de Iurie Leancă poate schimba calitativ imaginea și conținutul intern, uman, intelectual și moral, al diplomației noastre. Cu părere de rău, trebuie să recunosc, însă, că aceste idei curajoase pot rămâne simple idealuri, atâta timp cât AIE nu are o strategie și un plan de acțiuni de reformare a birocrăției din cadrul administrației centrale, inclusiv, din ministerul de externe. Recentul caz de corupție pasivă din cadrul ministerului de externe, dacă se confirmă, aruncă o umbră de îndoială asupra calității procesului de atestare a diplomaților din interiorul instituției, proces care a avut loc la începutul acestui an sub supravegherea aceluiași diplomați supuși examinării.

Reformarea birocrăției din interiorul ministerului este condiția esențială a succesului procesului de reformare a serviciului diplomatic demarat de Iurie Leancă. Eventualul eșec în această direcție vă permite aceleiaș birocrății, care s-a simțit bine și pe timpul precedentului ministru de externe, să preia inițiativa, să deturneze procesul de reforme, să corupă și pervertească ideile lui Leancă după bunul său plac și interesele sale corporative. De aceea, ar fi judicios de organizat o nouă examinare serioasă a diplomaților de către un juriu imparțial compus din reprezentanții ministerului de externe, președinției, parlamentului, societății civile și lumii academice. Numai după o astfel de atestare, diplomații ar urma să aibă dreptul să pretindă la avansarea lor pe scară ierarhică, să aibă dreptul moral să examineze pe subalternii lor sau pe eventualii candidați externi la funcțiile vacante din minister.

Principul examinării imparțiale trebuie să fie aplicat atât actualilor diplomați, cât și candidaților externi. Atâta timp cât acest lucru nu va fi realizat, actualii diplomați pur și simplu nu au dreptul moral să examineze pe alții, mai ales pe foștii lor colegi care au avut curajul să părăsească ministerul de externe în timpul guvernării comuniste pentru că nu au fost de acord cu politica externă de atunci și nici cu realitățile din cadrul ministerului de externe condus de Andrei Stratan. Ei au avut curajul să spună lucrurilor pe nume, să ia poziții de demnitate civică, să participe la dezbateri publice și științifice legate de politica externă a Moldovei și să promoveze interesele țării în cadrul conferințelor și forumurilor fără a fi retribuiți pentru această muncă. Cu regret, constat că anume acești diplomați sunt puși pe tușă, iar celorlalți, care au știut să stea cumiți în banca lor, li se creează condiții pentru a fi promovați.

Nereformarea birocrăției interne din cadrul ministerului de externe va duce, în cele din urmă, la deturnarea ideii de profesionalizare a funcției de ambasadori, iar sub pretextul profesionalizării riscăm să fie promovați profesioniști obedienți cu un statut politic și prestanță morală discutabilă. În ultimii ani, am avut și astfel de exemple, practica nu va fi nouă. Desigur, cât timp la șefia ministerului de externe se va afla Iurie Leancă, putem presupune că asemenea cazuri vor fi evitate, dar ce va fi după? Vom începe, iarăși, totul de la început?

Pentru a exclude astfel de practici și a evita pe viitor blocări instituționale în procesul de selectare și numire a ambasadorilor este stringent necesar de legiferat și instituționalizat, odată și pentru totdeauna, un principiu clar de selectare și numire a acestora, un principiu care va asigura ca ambasadorii noștri să fie nu doar profesioniști, dar, de asemenea, să aibă un statut politic și public pe potrivă responsabilităților lor. De asemenea, este important ca Comisiei parlamentare pentru politica externă să i se acorde puteri decizionale, nu doar consultative, în aprobarea candidaturilor de ambasadori propuse de Executiv. În acest fel, va fi creată o sită suplimentară în calea promovării unor candidaturi discutabile. Totodată, acest lucru va întări statutul politic al viitorilor ambasadori în fața partenerilor noștri externi. Un ambasador profesionist fără o susținere politică clară de acasă, va fi întotdeauna un ambasador pe jumătate. Sau, cum spun americanii, o rață șchioapă.

2. Interviu cu Iurie Leancă: Integrare Europeană și Cooperare Selectivă în Cadrul CSI. Radio Europa Libera. 01.04.2010.

Ministrul de externe Iurie Leancă: „Dacă se dezvoltă după calapodul UE se pot imagina aranjamente în cadrul CSI pe care țările membre le pot aborda la viteze diferite”.

Iurie Leancă: „Salut această atitudine și această abordare a colegilor noștri de la Moscova. E foarte important, atunci când ne propunem obiective și suntem atât de insistenți în realizarea lor, să nu creăm, bineînțeles, suspiciuni sau anumite disensiuni între noi și partenerii noștri importanți. Moscova rămâne a fi o țară foarte importantă, de viziunea ei depind anumite evoluții regionale, pe plan continental și, bineînțeles, că mă bucur foarte mult să constatăm această atitudine favorabilă. Dar nu cred că doar asta este motivul. Fiindcă nu avem frontieră comună cu Federația Rusă, dar Federația Rusă deja își are frontiera sa directă cu Uniunea Europeană, prin Țările Baltice.”

Europa Liberă: *Totuși, integrarea în UE și rămânerea în cadrul CSI este una incompatibilă?*

Iurie Leancă: „Deocamdată noi suntem într-o fază de cooperare cu Uniunea Europeană. La fel, suntem în proces de cooperare și cu CSI-ul. Dar s-a spus foarte tranșant, și sper că rămâne a fi un obiectiv, care nu generează disensiuni, dezbateri. Ci unul, care ne unește pe toți, pe cei din Alianță, dar și pe oponenții noștri politici, mă refer la Partidul Comuniștilor. Bineînțeles, că ne interesează foarte mult să trecem pe faza de integrare. Integrarea în Uniunea Europeană înseamnă, că ni se va recunoaște foarte clar această perspectivă europeană și vom deveni automat, în momentul în care începem integrarea, țară candidată. Asta mi-aș dori foarte mult și urmează să evaluăm și să analizăm minuțios propunerile, prezentate de colegii noștri de la Moscova. Să vedem, pe ce segmente suntem interesați, pe ce segmente suntem mai puțin interesați. Dacă domnul Șuvalov a zis că CSI-ul ar vrea să-l dezvolte pe potrivă și după calapodul Uniunii Europene, păi e suficient să vă aduc aminte că în Uniunea Europeană există așa-zisa abordare de diferită viteză. În sensul, că nu toate cele 27 țări membre participă la toate aranjamentele în cadrul Uniunii Europene. De exemplu, nu toate participă la aranjamentele Schengen. Irlanda și Marea Britanie nu participă. Și mai puține țări participă la aranjamentele euro. Deci, nu toate au această valută euro.

Exact așa, eventual, am putea să avem o atitudine selectivă în cadrul CSI-ului, dar care nu ar trebui sub nici o formă să împiedice angajamentele noastre, curente și viitoare, în raport cu Uniunea Europeană. Pentru acest motiv avem nevoie de mai multă expertiză. Mai mult know-how în ceea ce înseamnă aceste viitoare angajamente în raport cu Uniunea Europeană.”

Europa Liberă: *Veți merge la Moscova?*

Iurie Leancă: „Bineînțeles că voi merge. Am stabilit de principiu, cu colegii noștri de la Moscova, că în luna mai, cred că în a doua jumătate, voi efectua o vizită la Moscova și aștept cu nerăbdare să merg acolo. Să discutăm, să vedem zonele unde abordările noastre coincid, să discutăm și problemele unde avem abordări diferite, și în speranța că vom avea suficiente argumente pentru a putea să apropiem pozițiile ambelor părți.”

Europa Liberă: *Prioritățile Chișinăului în dialogul moldo-rus sunt și prioritățile Moscovei?*

Iurie Leancă: „Mă rog, fiecare capitală își vede interesele din punctul său de vedere. Pentru aceasta și există acest dialog, schimb de opinii, schimb de argumente. Pentru a încerca să facem astfel, încât agenda, dacă nu să coincidă, ceea ce bănuiesc că este imposibil, totuși Rusia este o țară cu altă pondere, de altă proporție, cu altă populație în raport cu Moldova, dar cel puțin asta e un obiectiv, să existe cât mai puține diferențe de opinii, nu doar pe probleme ce stau pe agenda bilaterală.”

3. Interviu cu Daniel Diviricean și Nicu Popescu: Asistență pentru Absorbția de Practici Bune, Asimilarea Valorilor UE, Atragerea Fondurilor de Integrare. Radio Europa Liberă. 25.04.2010.

Doamnelor și Domnilor, bine v-am găsit. La microfon e Vasile Botnaru, autorul și prezentatorul emisiunii duminicale Punct și de la capăt.

Chiar dacă arcul de guvernământ este forțat să intre pe făgașul campaniei electorale, tot mai inevitabile și mai imprevizibile, cu riscurile de rigoare, Uniunea Europeană își onorează promisiunea de a-i acorda Cabinetului Filat asistența logistică necesară. Dovadă este constituirea echipei, care are următoarea denumire oficială: “Grupul de consilieri ai Misiunii Uniunii Europene de Consiliere în Politici Publice pentru Republica Moldova”. Despre Caietul de sarcini al acestui grup de consilieri europeni, plătiți din fonduri europene, vom discuta în ediția de astăzi.

Așadar, în studioul de la Chișinău al Europei Libere astăzi se află cunoscutul expert Nicu Popescu, actualmente consilier al premierului Filat, angajat de Cabinetul de miniștri de la Chișinău. Deci, consilier principal de stat în probleme de integrare europeană și relații externe - asta este titulatura completă. Și consilierul pentru comunicare al premierului moldovean, Daniel Diviricean, care face parte din “Grupul de consilieri ai Misiunii Uniunii Europene de Consiliere în Politici Publice pentru Republica Moldova”. Sună cam tautologic, dar asta e denumirea oficială.

Europa Liberă: *Dacă ar fi să formulăm, la modul general, cu ce se ocupă consilierii? Și avem astăzi în Studiou un reprezentant al echipei de consilieri din partea Uniunii Europene și un consilier, care vine din Uniunea Europeană, originar din Republica Moldova, Nicu Popescu. Un foarte bun cunoscător al realităților moldovene, dar care știe foarte bine cum poate jonchiona cu Uniunea Europeană. Ce ar trebui să facă această echipă ca unul: așa cum scrie în Caietul de sarcini, să fie absorbită asistența externă, și doi: ca să simtă fiecare cetățean că această asistență este în beneficiul lor. Domnul Daniel Diviricean?*

Daniel Diviricean: „În primul rând aș vrea să zic două-trei cuvinte despre bugetul, de care spuneți. Acel buget, trebuie să știți, că include foarte multe activități logistice pentru acest proiect. Pe de altă parte, ar trebui să ne gândim la faptul, că dacă nu ar fi existat acest proiect și această echipă de consilieri, care să vină în Republica Moldova, probabil, costurile instituționale ar fi fost mult mai mari. Deci, până la urmă, dacă rezultatele vor fi bune, acesta este un buget mic, pentru câte lucruri se pot face prin acest proiect.”

Nicu Popescu: „Cred, că miza acestei misiuni și a acestui sprijin, care vine din partea Uniunii Europene, este obținerea, sau realizarea unor schimbări structurale în Republica Moldova. Să ajungem cu toții la o situație, în care Republica Moldova, peste câțiva ani, nu ar mai avea nevoie de asistență externă. Nu ar mai avea nevoie de acest tip de consilieri. Însă, pentru a ajunge la această etapă, trebuie să schimbăm foarte multe, inclusiv pe aceste domenii prioritare, în care la etapa actuală Republica Moldova are nevoie de asistență majoră din partea Uniunii Europene. Atât asistență financiară, cât și asistență și sprijin, și sfaturi, care ne-ar ajuta pe noi, în Republica Moldova, să absorbim aceste practici, deja testate în Uniunea Europeană. Care funcționează în alte state, care oferă soluții pentru îmbunătățirea vieții cetățenilor. Noi în Republica Moldova nu vrem să reinventăm roata. Am văzut cum se organizează o agricultură performantă în Uniunea Europeană. Vedem cât de funcțională este poliția în statele europene. Vedem cât de funcțional este sistemul de atragere a investițiilor în Uniunea Europeană. Și iată, că prin acești consilieri vrem să absorbim aceste practici bune, care sunt implementate deja în Uniunea Europeană. Vrem să absorbim aceste practici bune din Uniunea Europeană și acești consilieri ne vor permite nouă în Republica Moldova să tăiem anumite unghiuri, atunci când vine vorba de realizarea și transpunerea acestor practici la noi, în Republica Moldova.”

Europa Liberă: *Domnule Nicu Popescu, dar cum s-a decis, că anume la aceste ministere, sau pe aceste sectoare e nevoie de consilieri? Și am să citesc rapid din Comunicatul de presă: avem consilier tehnic principal al primului ministru, cel care este și coordonatorul echipei de consilieri. Avem consilierul pentru comunicare al primului ministru, care este Daniel Diviricean, prezent astăzi în Studiou. Consilier al ministrului de Justiție, la Inspectoratul fiscal, la ministrul Economiei, la Agenția pentru achiziții publice, la Ministerul Agriculturii, la Ministerul de Interne. Și ministrul de Finanțe, va avea un consilier, care este încă în proces de selecție. Înseamnă asta, că sunt punctele nevralgice? Sau sunt cele mai prost gestionate? Ce înseamnă asta?*

Nicu Popescu: „Cred că noi în Republica Moldova, dacă ne uităm bine în jurul nostru, vedem că, practic, orice domeniu de activitate, inclusiv acele domenii care funcționează instituțiile statului, sunt într-o situație destul de dificilă. Asta este situația, pe care am moștenit-o. Adevărul este că nu putem soluționa toate problemele peste noapte, toate deodată. De aceea s-a mers pe acele domenii prioritare, care fie au importanță majoră pentru contextul economic, fie sunt importante din punct de vedere social. Cum este cazul domeniului agricol, de exemplu și speranța este că investind un efort politic și economic în aceste sectoare, în care vom primi această asistență din Uniunea Europeană, dezvoltând aceste sectoare, le vom putea utiliza ca un fel de locomotivă pentru dezvoltarea Republicii Moldova.”

Europa Liberă: Adică verigile tari.

Nicu Popescu: „Verigile în care investim, ca să le facem mai tari decât sunt la ziua actuală. În plus, țin să mai menționez și faptul că Guvernul Republicii Moldova, împreună cu UE, au decis care sunt aceste sectoare, în care avem nevoie de această asistență. Și nu este vorba doar de consilieri, care vin să ne ajute, ci de faptul că acești consilieri ne mai aduc niște cunoștințe, care ne vor permite să accesăm mai multe rețele de suport, atât financiar, cât și logistic din Uniunea Europeană. Deci, nu este vorba doar de niște oameni, care vin la Chișinău să stea în birou. Este vorba de o nouă abordare și de noi contacte în Uniunea Europeană. Care ne vor permite să accelerăm procesul de reforme.”

Europa Liberă: Domnule Diviricean, Dumneavoastră sunteți la comunicare. Asta înseamnă să știți să ambalați niște rezultate? Sau să le prezentați așa cum sunt ele? Sau să le scoateți din anonim? Ce sarcină aveți Dumneavoastră, în particular? Vă întreb, pentru că, iarăși, fac trimitere la Comunicatul pe care îl am în față: „Șeful delegației Uniunii Europene, Dirk Schuebel sugerează că ar fi bine ca recomandările experților să fie și absorbite”, adică, dacă tot plătim niște bani, să țineți cont de sfaturile consilierilor, nu?

Daniel Diviricean: „Eu vin din România. Am trăit aceste momente, pe care le trăiește Republica Moldova chiar în Guvernul României, în perioada 2001-2004, când România făcea eforturi spre integrarea europeană, încerca să-și adapteze instituțiile la ceea ce înseamnă instituții europene. Practic, Guvernul trebuie să reușească să construiască un mesaj foarte simplu. Mesaj, care să ajungă la toată lumea, să fie receptat așa cum trebuie. Să fie capabil, să prezinte ceea ce face. Pentru ca, până la urmă, oamenii să afle și lucrurile bune pe care le face Guvernul. Să afle din timp măsurile, care se iau și care au legătură cu cetățenii. Și, nu în ultimul rând, este vorba de transparență. Iar acest lucru m-a bucurat foarte mult, că există transparență. Cred că Moldova e una din puținele țări, în care am văzut, că ședințele de Guvern, de exemplu, sunt transmise on-line. A fost o surpriză plăcută pentru mine. De asemenea, am văzut că primul ministru este un comunicator foarte bun. Am văzut că sunt câțiva miniștri extrem de activi pe zona aceasta. Dar încă e foarte mult de lucru. În teritoriu, în plan local, nu ajung așa cum ar trebui să ajungă informațiile de la Guvern. Oamenii nu știu de acolo lucrurile, care s-au făcut aici și care le-ar fi extrem de utile.”

Europa Liberă: *Dar sinceritatea excesivă uneori poate să strice imaginea Guvernului. Și vă dau următorul exemplu: scandalul în jurul participării la parada de 9 mai. Sunt opinii divergente. Și atunci ce facem, iată, cu genul ăsta de sinceritate?*

Daniel Diviricean: „Eu o să mă refer doar la partea de comunicare guvernamentală a acestei probleme. Partea politică nu e jobul meu. La partea guvernamentală, însă, a existat o mică problemă de mesaj, mai degrabă. Pentru că a existat acel mesaj, că n-ar fi bani pentru a se desfășura această acțiune. Sigur, Guvernul a încercat să-și precizeze poziția în ceea ce privește acest eveniment. Mai departe deciziile politice, sau ce se va stabili pe mine mă interesează mai puțin. Și asta se va comunica la nivel politic. Dar Guvernul întotdeauna, când există un astfel de eveniment, trebuie să-și precizeze și propria poziție.”

Europa Liberă: *Adică, să înțeleg, să fie totuși sincer. Indiferent care sunt costurile sincerității.*

Daniel Diviricean: „Așa cum am văzut lucrurile, acest Guvern, când s-a instalat, atât cât am apucat eu să studiez, cred că sinceritatea a fost unul din punctele cele mai importante de la bun început. Și eu cred că trebuie să păstreze sinceritatea aceasta și atunci când le spunem oamenilor, că uite, sunt lucruri pe care nu le putem face. Trebuie s-o spunem sincer, dar să și argumentăm. Să explicăm, de ce nu se pot face, sau când se vor face. Și să încercăm să ne și respectăm ceea ce spunem. Asta înseamnă, din punctul meu de vedere, o comunicare eficientă.”

Europa Liberă: *Domnul Popescu, în probleme spinoase, de genul 9 mai, sau de genul predarea religiei, care, iarăși, este o problemă incendiară, sau parada gaylor, sau orice vreți. Există subiecte, care sunt ok în comunitatea europeană și sunt litigioase în Moldova. Ce fac consilierii în asemenea situații?*

Nicu Popescu: „Nu cred că rolul consilierilor europeni este să gestioneze acest tip de situații. Este o problemă ce ține de dezbateră noastră internă, în Republica Moldova. Societatea noastră este suficient de matură ca să discutăm deschis aceste probleme. Or, anume prin discuția deschisă și o dezbateră publică, inclusiv contribuim la maturizarea societății, la decizii mai informate pe care le iau cetățenii, atât în plan politic, cât și în probleme sociale. Sigur, în cazul paradei de la 9 mai mai există o problemă, legată de timpul în care trebuie luată această decizie, foarte rapid. Și din această cauză societatea noastră, probabil, nu are timpul necesar pentru a dezbate acest tip de probleme. Însă, în linii mari, cred că discuția pe acest tip de probleme litigioase este un lucru absolut normal, care are loc în orice stat cu o societate deschisă. În care atât forțele politice, cât și sociale își permit să dezbată diferite subiecte. Dacă ne uităm și la cazul unor guverne de coaliție, este iarăși absolut normal ca diferite partide să aibă diferite abordări a unor probleme ce țin de istorie, limbă, în cazul Republicii Moldova, politică externă. Și această balanță dintre unitatea unui guvern de coaliție, dar unitate care ar permite părților componente ale acestor coaliții să-și continue, sau să spună clar, care este viziunea lor asupra unor probleme, este cred un proces normal.”

Europa Liberă: Rămânând în zona 9 mai, Uniunea Europeană, totuși, înțelege ce câmp minat există în Republica Moldova. Bunăoară a hotărât să serbeze Ziua Europei la 15 mai și nu pe 9 mai, tocmai pentru ca să evite exploziile exagerate în discuțiile publice.

Nicu Popescu: „Acum trei ani în Moldova nici nu se discuta această sărbătoare, Ziua Europei de pe 9 mai. Deci, asistăm la un proces de reajustare psihologică a societății moldovenești și de obișnuire crescândă a societății cu această Zi a Europei. Evident, că după ce s-a sărbătorit cu atâta fast Ziua Victoriei de 9 mai timp de atâtea zeci de ani, lucrurile, inclusiv în psihologia și abordarea societății a acestor zile, nu se vor schimba peste noapte. Pentru o bună parte din cetățeni 9 mai este predominant Ziua Victoriei. Și este absolut normal, ca să se dorească evitarea unui conflict dintre aceste două date simbolice. În plus, cred că în cazul Republicii Moldova se mai și face o anumită distincție artificială dintre aceste două sărbători. Ori trebuie să înțelegem foarte clar de ce Ziua Europei este 9 mai. În 1950, ministrul de Externe al Franței de atunci, Robert Schuman a făcut declarația, care a stat la sursa procesului de integrare europeană și a Uniunii Europene. Și Robert Schuman a făcut această declarație de lansare a Uniunii Europene în ziua sfârșitului celui de-al doilea război mondial.”

Europa Liberă: Adică are o legătură directă.

Nicu Popescu: „Deci, Ziua Europei are loc pe 9 mai anume din cauza faptului, că războiul doi mondial s-a terminat pe 9 mai. Deci, într-un fel și ziua Europei, și Ziua Victoriei și ziua sfârșitului celui de-al doilea război mondial vin din același eveniment.”

Europa Liberă: Da, sunt perfect compatibile.

Nicu Popescu: „Sunt perfect compatibile și este o continuitate logică dintre integrarea europeană, care, la urma urmei, a fost lansată ca proces pentru a evita perspectiva unui nou război pe continentul european. Acest conflict simbolic dintre aceste două sărbători, cred, că este mai degrabă o deformare locală. Pentru că cel puțin în Uniunea Europeană legătura dintre Ziua Europei și ziua sfârșitului celui de-al doilea război mondial, de fapt, este în linii mari sărbătorită aceeași zi cu aceeași ocazie. Ei, eu înțeleg că această deformare în cazul Republicii Moldova vine din cauza trecutului nostru sovietic. În care această zi avea această conotație comunistă, socialistă, exagerat sovietică. Și în cazul Republicii Moldova există și această reacție antisovietică, care umbrește atitudinea față de 9 mai, Ziua sfârșitului războiului doi mondial.”

Europa Liberă: Vreau să revenim la echipa de consilieri și la filozofia consilierii. Pentru că, așa cum înțeleg eu, acești consilieri trebuie să accelereze, să facă mai lesnicioasă compatibilizarea Republicii Moldova cu valorile, cu standardele, cu experiențele Uniunii Europene. Cum se poate măsura compatibilizarea?

Daniel Diviricean: „În primul rând, nu ne așteptăm ca la finalul proiectului să avem niște instituții deja compatibilizate. Rolul consilierilor este, în primul rând, să-i sprijine pe funcționarii care există acum în aceste instituții, să le facă trainingul necesar. Să le explice ce înseamnă, de fapt, această muncă într-o instituție europeană. Cum trebuie să colaboreze instituțiile din Republica Moldova cu instituțiile

europene în viitor. Noi ne dorim, ca la finalul proiectului nostru, să lăsăm aici funcționari bine pregătiți în acest domeniu, astfel încât munca noastră și a lor să poată să fie continuată. Să-i ajutăm să învețe să scrie proiecte, să reușească să obțină finanțări, așa cum discutăm mai devreme, într-un mod cât mai rapid. Și să facă proiecte, care să poată să fie ușor acceptate de partenerii externi. Practic, e o muncă pe zona de training și sperăm foarte mult ca la finalul programului să constatăm că avem funcționari pregătiți să ducă mai departe ceea ce am început noi pe parcursul proiectului.”

Europa Liberă: Asta-i ortografie? Învățarea gramaticii, sau e matematică superioară?

Daniel Diviricean: „Știți, cât de importantă e învățarea gramaticii. Pactic, e baza, până la urmă, a ceea ce se întâmplă. Și, din fericire, am descoperit că aici sunt oameni extrem de receptivi și dornici să învețe. Munca noastră, cred, că va fi mult mai ușoară și cred că și progresele vor fi mai rapide.”

Europa Liberă: Domnul Popescu, o problemă care totuși nu și-a rezolvat-o nici funcționarul, dar nici cetățeanul din Republica Moldova, când e vorba de compatibilizare. Filozofia integrării, la faza în care se află Republica Moldova, ce înseamnă de fapt? Moldova trebuie să fie pregătită să accepte, să asimileze niște standarde, care nu întotdeauna îi convin? Și ne uităm la experiența României, unde sunt impuse anumite baremuri, care nu întotdeauna poate sunt convenabile. Sau Moldova are libertatea, totuși, să se ridice până la anumite standarde, pe care le acceptă și să se oprească în fața unora, care nu-i convin? Și avem aceleași exemple: parada gayilor, avorturile, căsătoriile între oameni de același sex, etc, etc.

Nicu Popescu: „În primul rând, dacă tot ne referim la aceste aspecte sensibile, vizibil legate de homosexualitate, Uniunea Europeană nu are nici o prevedere, care ar impune, sau ar ghida statele membre referitor la căsătoriile de același sex. Acest tip de lucruri nu țin de Uniunea Europeană.”

Europa Liberă: Dar se asociază. În capul oamenilor se asociază cu valorile europene, de acolo ar veni.

Nicu Popescu: „Referitor la parada gayilor. Este o obligație de a nu discrimina orice tip de minorități, care este prezentă în Constituția Republicii Moldova, adoptată chiar până aderarea Republicii Moldova la Consiliul Europei. Deci, în acest sens, este vorba de legislația națională, care corespunde în acest caz și standardelor internaționale, inclusiv standardelor Organizației Națiunilor Unite și Constituției Republicii Moldova. Deci, nu cred că trebuie să asociem acest lucru explicit cu Europa. În același timp, trebuie să înțelegem că Uniunea Europeană este această realizare foarte complexă a noțiunii de libertate, care este simțită de către fiecare cetățean. Ei, în orice societate există oameni care sunt întotdeauna nesatisfăcuți de ceva, care cred că anumite lucruri nu merg în direcția cea bună. Acest lucru este normal, inclusiv în statele membre ale Uniunii Europene. Însă, trebuie să înțelegem, că europeanizarea unui stat presupune nu doar beneficii, ci și costuri. Și nu poți alege doar beneficiile procesului de democratizare, procesului de reforme, procesului de europeanizare, fără a face anumite compromisuri, fără a-ți asuma anumite costuri. Care, evident, afectează interesele sau viziunile unor anumite segmente ale populației. Și este cazul și României, și Germaniei, și Portugaliei, cărora nu le place un element sau altul al procesului de integrare

europăeană. Însă, într-un final, beneficiile procesului de integrare europeană sunt mult mai mari, decât costurile asociate. Să vă dau chiar câteva exemple foarte recente. Irlanda, care a respins prin referendum Tratatul de la Lisabona pentru că cetățenii Irlandei aveau careva așteptări neîmplinite față de Uniunea Europeană. Însă, până la urmă, chiar dacă anumite virguli din acest Tratat nu le conveneau, acest Tratat a fost adoptat din a doua încercare prin referendum. Pentru că beneficiile aflării în Uniunea Europeană au fost mult mai mari, decât acele costuri, și acele virguli, care nu convin anumitor segmente ale populației. Și în cazul Republicii Moldova este greșit să înțelegem procesul de integrare europeană ca un sac de bani, care este aruncat o dată pe lună din avion sau elicopter. Nu este. Presupune foarte mult lucru, presupune anumite sacrificii, impune anumite costuri, atât sociale, cât și politice. Presupune foarte multe compromisuri, însă beneficiile acestui proces vor fi mult mai mari. Or, nu poți să-ți dorești ca europenii să vină cu investiții, să angajeze cetățenii Republicii Moldova, plătindu-le salarii europene, dându-le posibilitatea de a călători fără vize în Europa, eliminând controalele la frontieră și în același timp să nu respecti niște principii de bază ale libertății, care stau la baza însăși construcției europene.”

Europa Liberă: Domnul Diviricean, Dumneavoastră înțeleg în România ați avut la fel problema asta să treceți peste frustrările oamenilor, care o dată au fost refuzați să intre în Europa. Cum organizați mesajul ăsta, pe care l-a formulat foarte succint Nicu Popescu, spre ținta activității Dvs – publicul larg?

Daniel Diviricean: „E foarte simplu. Nicu a spus un lucru foarte clar, care, de fapt, e esența procesului de integrare europeană - libertatea de a alege. Acesta este lucrul care subliniază cel mai mult ceea ce urmează să se întâmple. Până la urmă oamenii au libertatea să aleagă, dacă vor sau nu vor să facă ceva. De aceea, e important să le oferim această libertate. Să știți că în România nici acum nu au încetat dezbaterile pe diferite teme, inclusiv parada gayilor. În fiecare an, de câte ori apare această paradă sunt diferite comentarii, diferite manifestări pro și împotriva. Cum e până la urmă normal într-o societate democratică, unde oamenii au voie să aleagă, dacă le place sau nu ceva. Acest lucru am văzut că se întâmplă și în Moldova. E foarte bine că oamenii au libertatea să aleagă. Nimeni nu trebuie să le impună nimic până la urmă. În schimb, rolul nostru ca și comunicatori e să le explicăm tot. Astfel încât ei să înțeleagă și să poată alege în deplină cunoștință de cauză. Să nu facem gesturi, care sunt absolut greșite din punct de vedere al comunicării, să le explicăm doar punctul nostru de vedere. Important este ca oamenii să aibă acces la toate punctele de vedere. Și am văzut realizări importante aici în Republica Moldova. Faptul, că apar multe televiziuni, apar ziare este un semn extraordinar de bun pentru libertatea, care s-a instalat aici. Aș vrea să vă mai spun ceva legat de Uniunea Europeană și asta chiar pe zona de comunicare, de care mă ocup eu. Noi trebuie să ajungem să le explicăm oamenilor ce înseamnă Uniunea Europeană. Noi tot vorbim, mă rog, încercăm să explicăm, asta e și rolul nostru, al consilierilor Uniunii Europene. Trebuie să le explicăm ce înseamnă, trebuie să le explicăm beneficiile pe care le aduce integrarea în Uniunea Europeană, dar și responsabilitățile. Pentru că acest proces presupune și multe responsabilități. Aici noi va trebui, împreună cu celelalte instituții: Guvernul, toate ministerele, să reușim să ne adaptăm mesajele astfel, încât să ajungă la oameni informațiile corecte. Și va trebui să-i învățăm pe

funcționari, fiecare să știe să explice ce înseamnă acest proces de integrare, astfel încât la oameni să ajungă informația corectă.”

Europa Liberă: *Îmi place ideea Dumneavoastră referitoare la informare. Din păcate, avem în spate o experiență lungă de alba-neagra, sau trei degetare. Când partidele, nu toate, uneori trișau în campanie ca să ajungă la guvernare și să dea din umeri și să spună n-avem bani, n-avem mijloace, poporul nu-i ăla care ar fi trebuit. Acum, ca să nu se întâmple compromiterea vectorului european, ce recomandări, ca guvernarea, cei pe care o să-i consiliați, să nu compromită, repet, integrarea europeană per ansamblu?*

Daniel Diviricean: „Primul lucru s-a și întâmplat. Este venirea noastră aici, noi suntem din țări europene diferite. Noi am venit aici tocmai pentru a încerca să sprijinim, de fapt, construirea acestui proces de integrare. Este o dovadă foarte bună, că nu discutăm despre ceea ce s-a vorbit, știu eu, cum spuneți Dumneavoastră, în campania electorală sau ce spuneau partidele. Ci acum discutăm despre un lucru absolut instituțional, vorbim despre ceea ce trebuie făcut ca să îndeplinim toți acești pași la nivelul fiecărei instituții. Poate sunt unii, care-și imaginează, că procesul de integrare se referă doar la Ministerul de Externe, poate se referă doar la activitatea primului ministru. Nici nu vă imaginați, câtă muncă poate să aibă o agenție poate foarte mică a statului în acest proces de integrare. Ori, dacă funcționarii din agenția respectivă nu știu ce au de făcut, vor pierde foarte mult timp până vor reuși să implementeze ceea ce e nevoie. Rolul nostru, al consilierilor, este tocmai să-i sprijinim pe acești funcționari, să-și facă cât mai repede treaba și să reușim cât mai repede să atingem obiectivul.”

Europa Liberă: *Un exemplu să luăm, de la Ministerul Finanțelor, sau de undeva, de la achiziții publice. Ce trebuie să știe un funcționar de nivelul doi?*

Daniel Diviricean: „În primul rând, trebuie să știe că mesajul pe care îl transmite nu trebuie să fie unul tehnic. Eu cred că de la asta trebuie să plecăm. Nu trebuie să transmită tehnic ceea ce face el acolo în minister. El trebuie să transmită care este efectul la ceea ce face, care este beneficiul pentru cetățean a ceea ce face el acolo și, desigur, care este responsabilitatea, în cazul în care discutăm despre un proiect care presupune responsabilitate. Deci, noi trebuie să-i învățăm și să traducă aceste mesaje, astfel încât aceste mesaje să ajungă la populație într-o formă extrem de simplă. Pe de altă parte, trebuie să-i învățăm să comunice foarte dinamic și să le prezinte oamenilor fiecare proces pe care îl derulează, astfel încât să nu ajungem, ca la trei-patru luni să ieșim și să le prezentăm oamenilor câte un proiect foarte mare, fără să le spunem, care au fost bazele, care au dus la acel proiect.”

Europa Liberă: *Mă tem că le cereți ceva absolut peste puterile lor. Ei trebuie să dovedească utilitate, nu? Domnul Nicu Popescu, că la noi funcționarul nu prea se obosește să dovedească utilitatea lui.*

Nicu Popescu: „Da, cred că avem o gravă cultură de interacțiune între funcționari și cetățeni. Și este un lucru absolut necesar, ca funcționarii treptat să se miște într-un model, în care ei realizează și conștientizează faptul că ei sunt plătiți din banii contribuabilului și, prin urmare, rolul lor ca funcționar este să servească acest contribuabil. Însă acest lucru ține atât de educația de bază a cetățenilor, în general,

cât și de anumite modalități de îmbunătățire practică și tehnică a comportamentului funcționarilor. Eventual, prin niște reguli de conduită mult mai explicite, care probabil ar trebui să le întocmească toate instituțiile, sau acele instituții ale statului, care interacționează în mod regulat cu cetățenii.”

Europa Liberă: Merci, domnule Popescu, pentru acest epilog. Dar și prolog pentru alte emisiuni.

4. Interviu cu Igor Boțan: R. Moldova nu se Poate Dezvolta dacă va Ignora Principiile Statului de Drept. Radio Europa Liberă. 26.04.2010.

Igor Boțan: „Simpatia Uniunii Europene pentru Republica Moldova este convertită într-un suport financiar substanțial. Mă refer la summitul donatorilor Republicii Moldova de la Bruxelles, care oferă Republicii Moldova aproximativ două miliarde de euro.”

Europa Liberă: Promite.

Igor Boțan: „Promite. În același timp, Uniunea Europeană dorește să fortifice capacitatea administrativă a Republicii Moldova, astfel încât aceste resurse să fie administrate de o manieră utilă pentru Republica Moldova. Pentru ca această guvernare, care acum este oarecum provizorie, să se poată menține și în continuare, după eventualele alegeri anticipate.

Mesajul Uniunii Europene pentru Moldova este unul simplu și foarte, foarte clar: în situația, care s-a creat în spațiul post-sovietic, Republica Moldova poate deveni țara cea mai avantajată în relațiile cu Uniunea Europeană. Mă refer aici la parteneriatul estic. După alegerile din Ucraina, după ce am văzut că se întâmplă în Belarus, nu mai vorbesc de Caucazul de Sud, Republica Moldova chiar poate avea cea mai bună imagine. Și poate profita cel mai mult de pe urma suportului Uniunii Europene.

Uniunea Europeană este gata să ajute Republica Moldova la modernizarea infrastructurii. În același timp, Republica Moldova trebuie să depună eforturi pentru ca justiția în această țară să devină una independentă și climatul pentru business să fie unul prietenos, astfel încât, după suportul financiar din partea Uniunii Europene, să poată veni capitalul privat, care să aducă după sine tehnologii și locuri de muncă. Dacă Republica Moldova înțelege acest mesaj, și există semne că-l înțelege, într-o perspectivă nu foarte îndepărtată Republica Moldova într-adevăr poate deveni unul din partenerii privilegiați al Uniunii Europene, de pe urma căruia vor beneficia nu numai clasa politică ci și cetățenii.”

Europa Liberă: Faptul că Uniunea Europeană continuă să aibă încredere în alianța de guvernare la un pas de alegeri anticipate este, într-adevăr, dovada faptului că Uniunea Europeană face miză pe această configurație politică, așa cum concluzionează unii analiști?

Igor Boțan: „Cred, că Uniunea Europeană pune miză pe stabilitatea la hotarele sale și asta este punctul de pornire în strategiile Uniunii Europene. Pentru Uniunea Europeană este oarecum totuna cine e la guvernare. Pentru că au lucrat foarte bine și cu Partidul Comuniștilor, când acesta controla cvazi-total puterea în Republica Moldova. Situația s-a schimbat acum. Când Partidul Comuniștilor se etalează ca o formațiune revanșardă, este evident, că Uniunea Europeană crește mizele pentru Alianța pentru Integrare

Europeană, care este fragilă și care trebuie oarecum susținută. Pentru ca să nu se întâmple revanșa, care nu poate aduce nimic bun în termeni de stabilitate pentru Republica Moldova.”

Europa Liberă: Nuanțele antioccidentale, care apar tot mai des în discursurile liderilor comuniști deranjează sau nu Europa?

Igor Boțan: „Cred că în Europa aceste mesaje sunt percepute adecvat. Iar răspunsul este pe potrivă. Dacă Partidul Comuniștilor s-ar fi comportat ca o forță politică responsabilă, dacă nu ar fi admis abuzuri, acest partid ar fi tratat ca și toate celelalte partide. Lucrul care a fost demonstrat după 2005.

Mesajele ambasadurilor Uniunii Europene la Chișinău sunt următoarele: din 2005 până în 2007, practic, nu am avut pretenții față de Partidul Comuniștilor în ceea ce privește implementarea planului de acțiuni. De aceea a și existat un suport masiv. După 2007 lucrurile s-au schimbat dramatic. Stoparea parteneriatului politic pentru integrare europeană, hărțuirea opoziției a condus în mod direct la ceea ce numim astăzi sindromul 7 aprilie.

După 7 aprilie vedem un partid comunist revanșard, care dorește cu orice preț să revină la putere și apare întrebarea: pentru ce? De aceea există o simpatie mai mare față de această alianță, care este, așa cum spunem, foarte, foarte fragilă. Iar suportul și financiar și suportul administrativ, prin consilierii delegați să consulte Guvernul Republicii Moldova pentru a fortifica capacitatea administrativă este un semnal cât se poate de clar că această Alianță este văzută cu ochi buni și ea trebuie cumva fortificată.”

Europa Liberă: Dădaca europeană, între ghilimele, are totuși limite la răbdare.

Igor Boțan: „Absolut. Ele există și Uniunea Europeană a transmis mesaje foarte clare. În afara simpatiei, în afara suportului financiar și administrativ, Republica Moldova, alianța de guvernământ trebuie să respecte întocmai principiile statului de drept. Și am văzut această atitudine, atunci când în prim plan a ieșit problema modificării Constituției. Republica Moldova nu se poate dezvolta, dacă va ignora principiile statului de drept.”

Europa Liberă: Unde mai calcă strâmb Alianța?

Igor Boțan: „Alianța calcă foarte strâmb din cauza, că nu are un centru de armonizare a viziunilor. Componentele acestei alianțe vin cu mesaje divergente, care induc confuzie atât în rândul cetățenilor Republicii Moldova, cât și în rândul partenerilor noștri de dezvoltare. Lucru care este oarecum perceput negativ. Nu e necesar ca să iasă în ochii lumii toate divergențele, care apoi sunt speculate de cei care subminează și alianța, și Republica Moldova.”

Europa Liberă: Unii spun, că asta e dovada transparenței.

Igor Boțan: „Este dovada transparenței. Noi putem să asistăm la dezbateri în cadrul Alianței, mass media să fie admisă, dar mesajul final trebuie să fie unul coerent și clar, în numele Republicii Moldova,

sau în numele Guvernului Republicii Moldova. Și nu așa cum se întâmplă, de exemplu, în cazul participării la parada de 9 mai de la Moscova.”

Europa Liberă: *La modul practic, cum ar trebui să apară acest centru?*

Igor Boțan: „Despre acest centru s-a anunțat încă în luna noiembrie anul trecut, că el ar exista și că deja ar fi elaborat strategii de armonizare a pozițiilor pe problemele de importanță majoră pentru Republica Moldova. Însă, viața e cu mult mai bogată decât strategiile elaborate și atunci ar fi foarte interesant ca liderii alianței să se întrunească, să dezbată în contradictoriu, după care să iasă cu o poziție comună, fermă, care să fie promovată de către șeful statului și de către prim-ministru.”

5. Interviu cu Vlad Spânu: R. Moldova și Uniunea Europeană în Dezbateri la John Hopkins University. 09.04.2010.

Vlad Spânu: Kalman Mizsei s-a axat pe trei puncte pe care UE le abordează în cadrul dialogului cu Moldova, acordul de asociere, cel de liber schimb și liberalizarea regimului de vize. S-au mai discutat problema transnistreană și pachetul de susținere financiară a Moldovei.

Republica Moldova și Uniunea Europeană. O temă abordată ieri în mediul academic de la Washington. Kalman Mizsei, reprezentantul special al Uniunii Europene în Republica Moldova a fost invitatul Departamentului de studii europene de la John Hopkins University. Amănunte despre această întâlnire și unele teme ale discuției - într-un interviu cu Vlad Spânu, președintele Fundației Moldova din Washington.

Vlad Spânu: “Cred că vizita dlui Miszei la Washington au avut, ca și dățile trecute, un singur scop – de a comunica cu partea americană și de a încerca să coordoneze unele acțiuni pe segmentul Moldova. La nivel de societate civilă, scopul este de a avea un schimb de opinii și de a căuta niște soluții într-un dialog cu diferiți experți privind anumite problematice din Republica Moldova, inclusiv cele legate de reformele democratice, problema transnistreană și relația UE și Moldova privind integrarea Republicii Moldova în Uniunea Europeană.”

Europa Liberă: *Ce importanță ar avea asemenea discuții cu reprezentanți ai mediului universitar american?*

Vlad Spânu: “Eu cred că este benefică și pentru cei care se ocupă de Moldova la Washington, pentru a vedea care este poziția UE sau a reprezentantului UE în Republica Moldova, care vine „de pe teren” cum s-ar spune, și de a ști care sunt prioritățile UE față de Republica Moldova. Beneficiul pentru reprezentantul UE este să asculte ce cred experții vizavi de anumite proiecte pe care le are UE în Moldova și a vedea cât sunt ele de bine primite la Washington, și a verifica dacă proiectele sunt pe calea cea dreaptă.”

Europa Liberă: Dle Spânu, cum este văzută în general Republica Moldova în mediul universitar american, pornind de la întrebările care i-au fost adresate reprezentantului special al Uniunii Europene în Republica Moldova, Kalman Mizsei?

Vlad Spânu: “Întrebările au fost foarte diverse, chiar m-am mirat că lumea cunoaște atât de multe detalii despre Republica Moldova, anume în sens politic, vizavi de relația dintre opoziție și guvernare, vizavi de relațiile între partidele de la guvernare și vizavi de relațiile Moldovei cu statele vecine, UE, Rusia sau SUA. Asta m-a bucurat pentru că cinci ani în urmă, când Fundația „Moldova” și-a început activitatea, erau foarte puțini care cunoașteau lucrurile în detalii. Interesul a crescut dat fiind faptul că Republica Moldova a pășit pe o cale democratică. Societatea civilă din Moldova a demonstrat că este pornită pe calea reformelor și este serioasă în ceea ce vrea să facă și s-a apropiat nespun de mult față de valorile democratice din vest. Ne bucură pe toți faptul că interesul a crescut aici, la Washington.”

Europa Liberă: Putem vorbi despre o abordare optimistă, entuziastă a contextului în care se află Republica Moldova sau putem vorbi despre niște accente mai critice, mai sceptice?

Vlad Spânu: “În linii mari, americanii sunt oameni realiști care abordează problemele pragmatic, așa că nu cred că putem vorbi despre romantism sau despre niște proiecte irealizabile. Ei cunosc, în linii mari, situația care este în zonă și sunt în așteptare ca Moldova să-și facă temele pe acasă în ceea ce privește reformele atât politice cât și în domeniul judiciar și în cel al atragerii businessului. În cazul acesta lucrurile sunt văzute corect din punct de vedere a unui expert. “

Europa Liberă: Cadrul de discuție într-un asemenea format, dle Spânu, presupune o deschidere mai largă pentru un diplomat. Aspecte mai indeite ale relației UE-Republica Moldova în cele spuse de Kalman Mizsei la această întâlnire?

Vlad Spânu: Kalman Mizsei s-a axat pe trei puncte pe care UE le abordează în cadrul dialogului cu Moldova. Primul este acordul de asociere, al doilea este acordul de liber schimb, care se mai numește și aprofundat, și al treilea este liberalizarea regimului de vize. Din punctul acesta de vedere s-a vorbit despre poziția UE, dar și perspectiva din punctul de vedere a unui diplomat dar și a unui expert care cunoaște lucrurile din interior. Nu a fost un dialog pur diplomatic dar a fost și un amestec de dialog academic și diplomatic.

S-a mai discutat și despre problema transnistreană pentru că este unul din punctele importante din portofoliul lui Kalman Mizsei pentru Republica Moldova. Aici s-a discutat că UE a căzut de acord ca din asistența care vine pentru Republica Moldova, 15 la sută să fie pentru reformele din Transnistria. S-a discutat despre menținerea formatului „5+2” unde trebuie să fie negociate punctele cheie vizavi de soluționarea conflictului. Al treilea set de probleme legat de Transnistria este angajarea societății civile de acolo. Până acum s-a făcut foarte puțin, nu s-a atras atenția la încălcările dreptului omului de acolo.

O altă problemă pe care am evidențiat-o a fost pachetul de susținere financiară care a fost adoptat la Bruxelles, lucru foarte pozitiv pentru Republica Moldova, pe de o parte, și pe de altă parte, îngrijorarea

asupra faptului că Republica Moldova trebuie să se mobilizeze pentru a avea o capacitate instituțională pentru a absorbi acești bani într-un termen rezonabil. Este important că acești bani să fie investiți și în întărirea capacității instituționale ca aceste proiecte să fie, în primul rând, elaborate și în al doilea rând, implementate.

Europa Liberă: Există, prin urmare, anumite temeri sau îngrijorări în legătură cu capacitatea Republicii Moldova de a absorbi acești bani, nu?

Vlad Spânu: “Exact, este o sumă foarte mare pentru Republica Moldova, cred eu, și din acest considerent Moldova nu are experiența ca într-un termen scurt să absoarbă așa o cantitate de bani. În acest sens este important ca asistența externă să fie îndreptată în consolidarea capacității instituționale, ca acești bani să fie investiți corect și cu mare eficiență și să fim siguri că banii vor fi investiți pentru beneficiile Republicii Moldova. “

6. Interviu cu Vladimir Soloviov: „Autoritățile Transnistrene au trecut de Limitele Admise” Radio Europa Libera. 26.04.2010.

Vladimir Soloviov (Kommersant): „Arestarea lui Ernest Vardanean le-a adus autorităților tiraspolene numai probleme și le va fi greu să spună că în Transnistria există stat de drept”

Săptămâna trecută au continuat să răsunе apeluri în sprijinul eliberării jurnalistului independent de la Tiraspol Ernest Vardanean, arestat de serviciile speciale pe data 7 aprilie. Autoritățile transnistrene continuă să păstreze tăcere. Rămân necunoscute și faptele concrete ce-i sunt incriminate, în afară de învinuirea oficială de „înaltă trădare”. Până în prezent, familia lui Ernest nu are acces la el și nici avocații pe care și i-a ales. În legătură cu aceasta, dar și cu neadmiterea avocaților și a jurnalistului Ernest Vardanean la ședințele de judecată și-au exprimat din nou îngrijorarea ambasadele occidentale acreditate la Chișinău. Cum sunt văzute de la Moscova ultimele evoluții în cazul jurnalistului arestat la Tiraspol, a încecat să afle Radu Benea, discutând cu analistul politic Vladimir Soloviov de la publicația moscovită Kommersant.

Vladimir Soloviov: „Autoritățile transnistrene au trecut de limitele admise, arestându-l pe jurnalistul Vardanean. Atitudinea lor față de jurnaliștii independenți nu a fost nicicând prea bună, dar, totuși, nu s-a ajuns niciodată la arestări, mai ales pe acuzații atât de grave ca „înaltă trădare”. Cu atât mai mult, cu cât situația este netransparentă.

Nici până acum nu-i clar în ce constă această trădare și cum anume jurnalistul Ernest Vardanean a trădat republica moldovenască nistreană? Cui și ce fel de informație a furnizat și, cel mai important, de unde o lua? Pentru că, dacă anumiți cinovnici transnistreni, care se întâlneau cu Vardanean, îi comunicau informații care sunt un secret de stat, atunci crima au săvârșit-o ei, căci anume ei au obligația de a păstra secretul de stat, și nu el. El, ca jurnalist, chiar dacă a primit o anumită informație secretizată, este obligația lui profesională, este munca lui să obțină și să difuzeze informații. Este puțin probabil să le fi

dobândit în scopuri personale, fiind jurnalist, iar cei care se întâlneau cu el, probabil că își dădeau foarte bine seama că discută cu un jurnalist, asta însemnând că informațiile comunicate vor fi făcute publice într-un fel sau altul”.

Europa Liberă: *Vladimir, săptămâna trecută ambasada Statelor Unite și alte misiuni occidentale acreditate la Chișinău și-au exprimat în mod repetat îngrijorarea față de încălcarea drepturilor legale a jurnalistului Ernest Vardanean, în particular a dreptului de a-și alege avocatul și la un acces neîngrădit la justiție. Aș aminti și declarația anterioară a ambasadorului rus Valerii Kuzmin, care a declarat, de asemenea, că arestul și alte măsuri represive nu sunt cele mai indicate metode de lucru cu jurnaliștii. Cum ați aprecia dvs îndeosebi reacțiile oficiale care au fost până acum?*

Vladimir Soloviov: „În acest caz, vedem o coincidență a pozițiilor Rusiei, Occidentului și a Moldovei. Pentru că este greu să contrazici ceea ce au declarat în mod univoc ambasadorul Kuzmin și organizațiile internaționale cu mare autoritate și anume că așa ceva este inadmisibil. Cu alte cuvinte, în cazul lui Vardanean există un consens, ceea ce se întâmplă destul de rar în probleme vizând reglementarea transnistrenă. Toți au o părere foarte clară că nu se procedează așa. Nimeni nu a pronunțat cuvântul ilegal, dar, oricum, într-un fel sau altul, această decizie a autorităților transnistrene a fost condamnată”.

Europa Liberă: *Și atunci, ce motive ghidează autoritățile transnistrene în decizia de a-l ține în detenție pe jurnalistul independent Ernest Vardanean?*

Vladimir Soloviov: „Sunt greu de înțeles și motivele, și scopurile urmărite de Tiraspol, ca și pericolul pe care l-ar fi reprezentat Vardanean pentru Transnistria. Dar acum se poate spune cu siguranță că arestarea jurnalistului le-a adus autorităților transnistrene numai probleme, inclusiv în procesul de negocieri. Pentru că acum va fi greu de spus că în Transnistria există stat de drept, unde sunt respectate drepturile omului, așa cum se prezentau lucrurile mai înainte. Acum există un precedent: a fost arestat un jurnalist și pus sub cea mai gravă învinuire, riscând să stea după gratii de la 12 până la 20 de ani. Acum va fi foarte greu și lui Igor Nicolaevici Smirnov, și altora de la Tiraspol să pretindă la o imagine bună, în timp ce joacă atât de prost. Și cu atât mai mult, să pretindă că Transnistria merită să fie recunoscută, în timp ce acolo se întâmplă asemenea lucruri. Deci, ei au depășit anumite limite, pe care nu-și permiteau înainte să le treacă. Acum însă, nu știm deocamdată de ce, dar și-au permis. Lipsa de transparență, de asemenea, este în detrimentul autorităților transnistrene. Nu se știe în ce constă învinuirea, la modul concret. Nimeni nu explică nimic. La ședințele de judecată nu sunt admiși nici jurnaliștii. Nimic nu e clar aici. Dar este clar însă un alt lucru și anume că un jurnalist tânăr, care lucra pentru mass-media din Chișinău, a nimerit după gratii. Iar asemenea exemple, când transnistreni care locuiesc în Transnistria și au cetățenia transnistrenă lucrează pentru presa din Moldova și chiar din Rusia sunt mai mult decât suficiente. Și, acum ce va urma? Vor fi toți puși sub aceeași învinuire? Dacă cineva s-a făcut vinovat, atunci să ni se explice de ce, dacă nu – atunci, să fie eliberat!”

7. Interviu cu Marius Lazurca: R.Moldova Renaste, acesta este Sentimentul Persistent pe care il am de la Sosirea mea la Chisinau. Hotnews. 29.04.2010.

Hotnews: Cum evaluati, din punctul de vedere al Romaniei, vizita presedintelui Mihai Ghimpu?

Marius Lazurca: Sentimentul meu este ca a fost o vizita intensa, cu un program politic ambitios si cu focalizare preponderenta asupra unor obiective foarte concrete. As spune, de altfel, ca pragmatismul a fost exigenta care ar caracteriza cel mai succint acest eveniment al celor doua state. Avem toate motivele sa estimam ca vizita in Romania a domnului Mihai Ghimpu, Presedintele interimar al Republicii Moldova, poate fi considerata drept un moment de cotitura, de consolidare - as spune ireversibila - a parteneriatului nostru strategic.

O dovada definitiva este hotarirea partilor de a formaliza sinergia lor intr-o „Declaratie comuna privind instituirea unui parteneriat strategic intre Romania si Republica Moldova pentru integrarea europeana a Republicii Moldova”.

Este vorba despre un document cu o valoare politica semnificativa, dar mai ales cu o dimensiune pragmatica imediata: pentru a va da un singur exemplu, as aminti faptul ca Declaratia deschide drumul catre redactarea unui Plan de actiuni, aprobat la nivel de premieri, adica a unui inventar de masuri si obiective de interes comun. In cursul acestei vizite, pe langa alte documente importante, a fost semnat si Acordul privind ajutorul financiar nerambursabil de 100 de milioane de euro acordati de tara noastra Republicii Moldova.

Cred ca si acest exemplu dovedeste atit intensitatea acestei vizite, cit si dimensiunea ei eminenta pragmatica. Nu e intimplator nici faptul ca Presedintele interimar Ghimpu s-a aflat in Romania in fruntea unei delegatii cuprinzatoare de ministri si ca, in marja evenimentelor principale, s-au produs si intilniri de lucru la nivel interministerial.

Hotnews: Presa moldoveneasca a titrat, referindu-se la rezultatele in urma acestei vizite: vize pe durata mai lunga cu bani mai putini, investitii, sprijin si acorduri. Sunt asteptarile cetatenilor moldoveni prea mari sau reusim sa le onoram?

Marius Lazurca: Dinamica raporturilor noastre bilaterale se alimenteaza tocmai din asteptarile cetatenilor de pe ambele maluri ale Prutului. In opinia mea, ne gasim in situatia privilegiata de a putea intemeia actiunile noastre comune pe acest enorm rezervor de energie pozitiva. Noi nu sintem in situatia de a inventa nevoi, de a imagina obiective politice virtuale, de a hrani artificial, din pura vointa politica, un raport bilateral altminteri lipsit de interes si substanta.

Chiar cetatenii celor doua state, prin exigentele concrete pe care le fixeaza, definesc obiectivele si ritmul colaborarii dintre noi. Personal, ma tem de ziua in care asteptarile cetatenilor nostri nu ar mai fi atit de mari cit sint ele astazi si cit vor fi multa vreme de aici inainte.

Hotnews: Chestiunea privind vizele a fost puternic accentuata de presedintele Ghimpu: in Parlament a spus ca trebuie sa transmita rugamintea moldovenilor - de a primi viza valabila 5 ani si fara

obligativitatea de a avea 500 de euro in cont. Presedintele Basescu a spus ca Romania trebuie sa gaseasca o solutie, dar chestiunea nu e noua. In ce faza sunt discutiile cu Bruxelles-ul privind aceasta chestiune ridicata inca din timpul vizitei presedintelui Basescu la Chisinau?

Marius Lazurca: Cred ca garantia seriozitatii Romaniei este tocmai angajamentul presedintelui Basescu de a stimula, la nivel executiv, gasirea unei solutii la problemele enumerate mai sus. Este un angajament pe care Presedintele l-a reiterat public in cursul recentei vizite, asa ca am toate motivele sa fiu increzator cu privire la relativa iminenta a unei solutii.

Hotnews: Din acest moment, Romania poate incepe eliberarea primei transe din cele 100 de milioane de euro nerambursabili acordati Moldovei. Cum se va face controlul ca acesti bani vor fi cheltuiti in infrastructura sociala si educationala, in conditiile in care Moldova va intra in campanie electorala si exista o serie de tentatii in fata politicianilor de la Chisinau?

Marius Lazurca: Imi face placere sa raspund la aceasta intrebare, fiindca imi dati ocazia de a dovedi coerenta demersului nostru. Accesul la grantul Romaniei se va face pe baza unui sistem procedural care inglobeaza standardele europene: transparenta informatiei, competitie neingradita a proiectelor, monitorizare stricta a implementarii.

Am convenit cu partenerii din Republica Moldova ca finantarea din grantul romanesc sa fie pentru beneficiari ocazia de a asimila procedeele de elaborare, implementare si monitorizare proprii UE. Daca doriti, va fi un fel de ucenicie, cu atit mai necesara cu cit Uniunea Europeana si-a manifestat disponibilitatea de a finanta proiectele de reforma ale Guvernului Filat.

Hotnews: Presedintele Ghimpu a facut o afirmatie in Parlament referitoare la UE, pe care v-as ruga sa incercam sa o traducem pentru cititorii mai putin avizati. Consideram ca aderarea Moldovei la UE ar putea fi abordata si tratata de catre Comisia Europeana si Parlamentul European drept un caz special, cu titlu de exceptie, in conditiile situatiei geostrategice nou create in regiune.

Marius Lazurca: V-as reaminti ca sint doar un diplomat, nu un geostrateg. Nu as face, prin urmare, comentarii explicative la afirmatiile sefului statului in care sint acreditat. Pe de alta parte, nu cu titlu de comentariu, as spune ca Republica Moldova este un caz special, dar nu din motive exterioare, cum ar fi situatia geostrategica, ci din ratiuni proprii: un guvern curajos si proeuropean, o populatie relativ mica si obisnuita cu eforturile presupuse de reforme, un consens cu privire la obiectivele fundamentale de politica externa, o cultura profund atasata valorilor euro-atlantice.

Autoritatile comunitare au sesizat foarte bine aceasta situatie cu totul particulara, iar promptitudinea si calitatea reactiei europene ma incurajeaza sa cred ca, in curind, Republica Moldova se va dovedi campionul Parteneriatului Estic si titularul unei aspiratii legitime la statutul de candidat la integrare.

In concluzie, ceea ce se intimpla in regiunea extinsa din care Republica Moldova face parte e desigur important, dar nu esential. Fundamental este ceea ce Republica Moldova insasi decide sa faca pentru

împlinirea propriului destin istoric. România, împreună cu alte țări europene importante, îi va sta mereu alături.

Hotnews: Care ar putea fi presiunea pe care o simte Chișinăul în acest moment, din moment ce considera că Moldova trebuie tratată ca un caz special de către instituțiile UE?

Marius Lazurca: Republica Moldova renaste, acesta este sentimentul persistent pe care îl am de la sosirea mea la Chișinău. Cred că aceasta este presiunea la care v-ați referit, o presiune compusă din speranțe, aspirații, nevoi îndelung reprimite. E o energie enormă care, orientată eficient de acest guvern profesionist, va asigura Republicii Moldova un succes deplin meritat.

8. Interviu cu Victor Osipov: Obiectiv Diplomatic: Problema Transnistreană pe Lista de Priorități a Politicii Europene. Radio Europa Libera. 15.04.2010.

Victor Osipov la Bruxelles: „suntem aici, pentru a da o vizibilitate mai mare problemei transnistrene astfel încât ea să fie dezbătută mai intens în dialogul cu Rusia, cu Ucraina, cu SUA”.

Vicepremierul Victor Osipov este într-un turneu diplomatic la Bruxelles și la Washington unde poartă convorbiri legate de problematica transnistreană. Un subiect de discuție cu interlocutorii săi occidentali îl constituie problemele respectării drepturilor omului în regiunea transnistreană și, în acest context, este discutată și situația jurnalistului și politologului de la Tiraspol, Ernest Vardanean, arestat de serviciile de securitate ale regiunii separatiste pentru „înaltă trădare și spionaj”. Ii spunem bună dimineața dl-ului Victor Osipov aflat în capitala Belgiei.

Europa Liberă: Ați avut o zi plină la Bruxelles, o agenda încarcată, cu mai multe întâlniri cu demnitarii europeni. Ce ați reușit să discutați la concret?

Victor Osipov: “Într-adevăr a fost o zi cu un program foarte consistent. M-am întâlnit cu dl Ștefan Füle, comisar pentru extindere și politica de vecinătate, dl Hugues Mingarelli, director general adjunct al DG Relex, Comisia Europeană, dna Helga Schmid, șef al unității politice, Secretariatul General al Consiliului UE, dl Ioan-Mircea Pașcu, vicepreședintele Comitetului AFET, Parlamentul European și dl Cristian Bușoi, membru al Delegației Parlamentului European pentru relații cu Republica Moldova. Voi remarca susținerea deschisă al tuturor demnitarilor pentru a reveni la masa de negocieri.”

Europa Liberă: Cât interes ar exista din partea interlocutorilor occidentali pentru reluarea procesului de negocieri „5+2”?

Victor Osipov: “Răspunzând la întrebarea dvs. voi remarca suportul total și foarte deschis al tuturor oficialilor cu care am discutat aici pentru efortul autorităților moldovenești pentru a relua negocierile oficiale în problema transnistreană.”

Europa Liberă: Pentru când s-ar putea întâmpla acest lucru, mă refer la reuniunea în formatul „5+2”?

Victor Osipov: “Nu poate fi trasat un termen, știm că în cadrul ultimei întâlniri în formatul „5+2” de la

Viena, în 1-2 martie, toate părțile și-au asumat obiectivul ca pe parcursul anului 2010, după o pauză de 4 ani, negocierile să fie reluate. Insa având în vedere și declarațiile ulterioare care au fost făcute din partea autoritatilor de la Tiraspol, nu cred că trebuie să ne cream iluzii. Trebuie să muncim în continuare pentru a convinge partea transnistreană și pentru a fi formulată o agendă clară pentru reluarea negocierilor. O sa vedem la Astana sau dupa reuniunea de la Astana cum evolueaza situatia.”

Europa Liberă: Dle Osipov, aproximativ într-o lună președinții Rusiei și Ucrainei s-ar putea întâlni pentru a semna un acord privind reglementarea transnistreană, cunoașteți mai multe despre conținutul acestui document și de ce doar acești doi președinți?

Victor Osipov: “Nu este o noutate faptul că Rusia și Ucraina au încercat si anterior să identifice poziții comune vizavi de problematica transnistreană, de aceea s-ar putea și de această dată să fie exprimată o asemenea poziție. Principalul element este care va fi poziția respectivă? Am discutat despre acest lucru, el este în atenția factorilor europeni, și s-a pronunțat ideea că dacă poziția Rusiei și Ucrainei va fi una în corespundere cu principiile de bază, care sunt susținute de toți mediatorii si observatorii indepenenți, a integrității teritoriale a Moldovei și perspectiva unui statut special de autonomie, bazat pe acest principiu, dacă vor fi respectate interesele Republicii Moldova, iar abordarea va fi una de tip european, atunci această declarație ar putea fi de ajutor.”

Europa Liberă: Între timp, ieri, ambasadorul Rusiei la Chișinău, dl Valeri Kuzmin, a subliniat că Moscova pledează pentru principiul egalității între părțile aflate în conflict, principiu cu care, din câte cunosc, nu sunt de acord Chișinăul și ceilalți mediatorii și observatorii la negocieri. Va accepta Kievul cererea Moscovei de a pune pe picior de egalitate Tiraspolul și Chișinăul?

Victor Osipov: “Aș mai adăuga doar un lucru, nu trebuie să observăm doar intensificarea relației dintre Moscova și Kiev. La ora actuală avem un dialog foarte susținut si o serie de evenimente pe linia UE-Ucraina. Din câte cunosc se activează și interacțiunea noilor autorități de la Kiev cu guvernul Republicii Moldova. Situația este cu mult mai complexa.

Iar în ceea ce ține de statutul de egalitate al părților, nu este o chestiune nouă și poziția autorităților moldovenești se rezumă la faptul că acest statut este valabil și trebuie să fie înțeles ca o condiție pentru părți în calitatea lor de participanți la procesul de negocieri și nicidecum în alte ipostaze. Nu poate fi pus pe picior de egalitate un stat recunoscut la nivel internațional, cum este Republica Moldova si care cuprinde si regiunea transnistreana, nu poate fi pus pe acelasi picior de egalitate cu Tiraspolul. Nici nu se vorbește despre așa ceva. Se vorbește că în procesul de negocieri părțile trebuie să aibă posibilități egale de a se pronunța, de as expune argumentat punctul de vedere ceea ce în principiu, nu poate fi contestat.”

Europa Liberă: Dle Osipov, la Chișinău s-au făcut auzite voci care spun că arestarea lui Ernest Vardanean, jurnalistul de la Tiraspol, este o acțiune premeditată a autorităților de acolo, menită să torpileze procesul de negocieri cu Chișinăul.

Victor Osipov: “Noi am spus și înainte că incidentele care s-au întezit în ultima vreme în zona de est a Republicii Moldova sunt o reacție la acțiunile pozitive ale guvernului moldovean, o reacție din partea

acelor cercuri care nu sunt de acord cu faptul că noi creem perspective ca negocierile să avanseze și, eventual, să dea rezultate. Nu, evident. Trebuie să fim conștienți, nu toată lumea din regiunea de est este de acord cu o asemenea evoluție. Înșă aș vrea să reiterez, și acest lucru îl susțin și factorii cu care m-am întâlnit aici, la UE, ca în asemenea cazuri cum e și cel al jurnalistului Vardanean trebuie să acționăm fără emoții și să ne abținem de la declarații care ar „înrați” serviciile speciale din Transnistria și ar complica soarta lui Ernest, atât în calitatea lui actuală și regretabilă de detinut, cât și în ceea ce privește șansele lui de a fi eliberat. “

Europa Liberă: *Ce ar fi mai eficient pentru eliberarea sa, presiuni oficiale din exterior sau din partea societății civile?*

Victor Osipov: “Cred că instrumentele care sunt deja folosite sunt multiple, unele țin de obișnuitele adresări oficiale către toate părțile implicate în negocieri, altele mai puțin oficiale, se acționează pe mai multe direcții. Ceea ce este extrem de important, și ar trebui toată lumea să înțeleagă că faptul că noi nu putem să acționăm agresiv, pentru că probabil dacă cineva ar urmări scopul de destabilizare, atunci prin asemenea acțiuni noi i-am da satisfacție și nu avem dreptul să facem acest lucru.”

Europa Liberă: *Refuzul Moscovei să comenteze cazul Vardeanean, cum îl calificați?*

Victor Osipov: “Nu știu dacă ați auzit în general comentarii la acest caz...”

Europa Liberă: *Da, ieri ambasadorul Rusiei, Valeri Cuzmin a spus că el refuză să comenteze acest caz.*

Victor Osipov: “Înseamnă că ambasadorul nu are mandat și nu are suficient informație. Un ambasador poate vorbi doar în limita instrucțiunilor pe care le are și a misiunii pe care o are de la organele centrale ale diplomației lor. Mie mi se pare o abordare responsabilă, abordarea care evită declarațiile pripite.”

Europa Liberă: *Dvs urmează să plecați de la Bruxelles la Washington, în ce scop?*

Victor Osipov: “Astăzi și mâine dimineață mai avem aici program după care ne deplasăm la Washington, unde vom purta consultări bilaterale în ceea ce privește problema transnistreană.”

Europa Liberă: *Poziția SUA în reglementarea transnistreană, cum o vedeți?*

Victor Osipov: “Autoritățile Republicii Moldova, am discutat acest lucru aici la Bruxelles și îl vom discuta și la Washington, consideră că rolul UE și al SUA trebuie crească în procesul de reglementare și ne gândim și cum se poate întâmpla acest lucru pentru că ambele părți au doar statut de observatori iar modificarea acestui statut este o chestiune destul de dificilă. Cred că sunt o sumedenie de alte posibilități ca asemenea supraputeri să se implice în reglementarea transnistreană.”

Europa Liberă: *Ca de exemplu?*

Victor Osipov: “Ca de exemplu, sporirea sprijinului pentru măsurile de consolidare a încrederii, sporirea asistenței cu expertiză și asistenței financiare pentru proiectele de dezvoltare în raioanele de est, menită să

rezolve problemele populației de acolo, ridicarea pe lista de priorități a politicii externe europene a problemei transnistrene.”

Europa Liberă: Să înțelegem că nu este o prioritate?

Victor Osipov: „Este o prioritate, eu vorbesc despre faptul că ea, din punctul nostru de vedere, ar trebui să fie ridicată mai sus. Partenerii noștri europeni ne-au asigurat că este o prioritate deja pe agenda externă a UE, dar de aceea noi suntem aici, pentru a da o vizibilitate mai mare problemei transnistrene astfel încât ulterior ea să fie dezbătută mai intens în dialogul cu Rusia, cu Ucraina, cu SUA, dar și cu Republica Moldova. Pentru că suntem într-un intens proces de negocieri pentru acordul de asociere R. Moldova-UE, un acord privind liberalizarea vizelor și aici tot există posibilități ca factorul transnistrean să fie luat în calcul pentru ca Republica Moldova să obțină o asistență mai puternică anume în această direcție din partea Uniunii Europene.”

9. Dosarul Vardanean - Încercare a Tiraspolului de a Bloca Procesul de Negocieri. Radio Europa Libera. 12.04.2010.

Valeriu Vasiliță: „Acuzația de înaltă trădare adusă de separatiști lui Ernest Vardanean este scoasă din naftalina istoriei”

Valeriu Vasiliță: „Mie mi se pare, că acest caz acum nu ține atât de încălcarea drepturilor omului. Și nu ține atât de încălcarea drepturilor la exprimare. Eu zic că liderii de la Tiraspol le dau semnale serioase acum membrilor formatului 5+2, că nu sunt gata să meargă mai departe pe procesul negocierilor. Atâta timp, cât procesul de negocieri merge bine, avansează, atâta timp liderii de la Tiraspol se fac inutili. În cazul în care situația explodează, ei revin în centrul atenției, ei își realizează ambițiile de creare a unui stat. S-a ales un jurnalist, care, alături de toți oamenii de rând, ar trebui să se bucure de protecția drepturilor sale elementare. Dar fiind și jurnalist, el ca și cum are dublă protecție. S-a ales un caz din asta, zic eu, care să nu mai necesite încă un caz.”

Europa Liberă: Vedeți un sfârșit? Cum ar putea să finalizeze acest caz?

Valeriu Vasiliță: „Se pare că colegul nostru poate spera că va fi eliberat, poate în curând. Dar va fi torpilat procesul de negocieri.”

Europa Liberă: Uniunea Europeană, Statele Unite pot avea o reacție? Pentru că, deocamdată, în aceste zile vedem, că așa e, mai mult o tăcere.

Valeriu Vasiliță: „Nu pot avea un punct de vedere, până nu se informează, să zicem așa, din prima sursă. Ar trebui să meargă încolo, ar trebui să trimită pe cineva, ar trebui să telefoneze, cel puțin. Și atunci sunt puși în situație dificilă, delicată iarăși acești actori internaționali foarte, foarte importanți. Cine se mai joacă cu Statele Unite ale Americii? Cine se mai joacă cu coșcogea Uniune Europeană? Și uite, liderii de la Tiraspol își pot permite treaba asta.”

Europa Liberă: Ce putem face noi, ziariștii din dreapta Nistrului, pentru colegul nostru?

Valeriu Vasiliță: „Să batem alarma. Să nu uităm tema. Să încercăm să pătrundem până în mintea tuturor consumatorilor de informații de aici, de la noi, și din afara hotarelor Moldovei. Pentru că, până la urmă, liderii de la Tiraspol vor trebui să-l elibereze. Este un caz fără precedent, o acuzație fără precedent. Una așa, scoasă din naftalina istoriei. Nu știu dacă și cele mai dictatoriale regimuri recunoscute își permit acum să readucă o formulă de „înalță trădare de patrie”. Nemaivorbind de faptul, că în țările normale nu se arestează fără motiv un om obișnuit, un om din stradă. De aia s-a ales un jurnalist. Ca sfidarea să fie cât mai mare. Ca acest proces de negocieri, care parcă-parcă urma să se pornească, să nu se pornească. Pentru că în cazul unor relații reci, liderul de la Tiraspol își păstrează status-quo. Ei continuă acel proces al lor, de consolidare a construcției unui stat nerecunoscut. Pe dânșii nu-i privește, e recunoscut sau nu-i recunoscut. Ei își fac mendrele acolo. Își fac interesele acolo. Se simt șefi de 20, 20 și ceva de ani. E același regim, aceleași reguli, aceiași oameni.”

Europa Liberă: Aceiași parteneri.

Valeriu Vasiliță: „Da. În interior și din exterior. Eu zic: miza este procesul de negocieri. Și ținta este nu atât Chișinăul, cât sunt pusi la punct Statele Unite, ziceam, Uniunea Europeană, Rusia. De fapt, și Rusia are aici un rol. Să-i întreb și pe ei ce părere aveți? Ei, normal, ar zice: stați, că noi nu ne-am informat. Stați, că noi nu răspundem de nimic. Eu zic, că Rusia răspunde de ceva, atâta timp cât sprijină, și neoficial dar și oficial, sprijină acest regim. Și atunci, se pare, că are dreptate Curtea Europeană a Drepturilor Omului, când găsește vinovat de încălcarea drepturilor omului și Republica Moldova, dar și Federația Rusă. Cazul Federației Ruse este mai specific. Ea nu poate să zică, așa cum ar spune Uniunea Europeană, Statele Unite, Ucraina, că, știți, noi nu avem nici o atribuție, chiar dacă nu avem nici o influență asupra regimului de la Tiraspol. Rusia are influență, are atribuție. Trebuie să-și asume și acest caz.”

10. Interviu cu Kalman Mizsei: Declarațiile Contradictorii din Cadrul AIE Diminuează Eforturile Guvernării Moldovenești de a Soluționa Conflictul Transnistrean. Info-Prim-Neo. 21.04.2010.

Info-Prim-Neo: Cum a fost apreciată la Bruxelles vizita vicepremierului moldovean pentru reintegrare Victor Osipov și ce efecte pot avea rezultatele acestei vizite asupra procesului de reglementare a conflictului?

Kalman Mizsei: A fost o vizită foarte productivă și prietenească. Domnul viceprim-ministru Osipov a avut întâlniri cu oficiali UE din Consiliul Uniunii Europene, Comisia Europeană și Parlamentul European. Am avut discuții aprofundate cu privire la actuala stare de lucruri în procesul de negocieri după ultima rundă relativ reușită în cadrul negocierilor neformale 5+2 care au avut loc la începutul lui martie la Viena. Această ultimă rundă ne-a dat speranțe că negocierile oficiale ar putea reîncepe în cursul acestui an. De asemenea, s-a discutat intenția părții moldovenești de a elabora o strategie națională atotcuprinzătoare pentru reintegrarea țării. Aceasta va fi o misiune dificilă dar foarte necesară și UE este gata să ofere sprijin în acest sens. Domnul viceprim-ministru Osipov la fel a participat, împreună cu mine,

la două mese rotunde cu scopul de a sensibiliza opinia oficialilor de la Bruxelles față de problema reglementării transnistrene și de a identifica posibile idei care ar ajuta procesul de reglementare. Această serie de întâlniri a subliniat din nou cât de profundă este înțelegerea între Uniunea Europeană și Republica Moldova atunci când este vorba despre instrumentele potrivite pentru rezolvarea conflictului transnistrean.

Info-Prim-Neo: Au fost identificate noi abordări pentru procesul de reglementare a conflictului transnistrean în cadrul discuțiilor purtate de vicepremier cu oficialii Uniunii Europene?

Kalman Mizsei: Suntem în contact frecvent cu autoritățile moldovene în toate aspectele ce țin de conflictul transnistrean. Cum am mai spus, rezultatul încurajator al ultimei runde neformale în formatul 5+2 de la Viena ne dă motive să sperăm într-o posibilă relansare a negocierilor oficiale pe parcursul acestui an. UE își continuă eforturile în sprijinirea autorităților moldovene în vederea relansării negocierilor în acest format fără condiții prealabile. De asemenea, ne bucură progresul inițial în procesul de consolidare a încrederii, care a fost posibil după reluarea ședințelor respectivelor grupuri de lucru. Dar lucrul ar trebui să continue cu eforturi dublate pentru ca populația să înceapă să simtă rezultatele concrete ale acestui proces.

Info-Prim-Neo: Cum apreciați gradul de pregătire a actualelor autorități ale Republicii Moldova pentru reglementarea calitativă a conflictului?

Kalman Mizsei: Apreciez atitudinea pozitivă și dorința guvernării moldovene de a rezolva problema transnistreană precum și angajamentul acesteia în procesul de consolidare a încrederii. Din ziua constituirii Guvernului, acesta a arătat o deschidere mare pentru găsirea unor soluții pragmatice pentru problemele cotidiene ale populației. Guvernul, de asemenea, și-a demonstrat profesionalismul atunci când a arătat în unele cazuri multă toleranță față de unele acțiuni ale părții transnistrene. Observăm și apreciem acest lucru. Cred că noua strategie care se elaborează acum poate aduce valoare adăugată procesului de reglementare. Va fi foarte justificată obținerea prin dialog a unui consens național în aspecte vitale ale reintegrării. Uneori chiar și în cadrul coaliției de guvernare apar declarații publice contradictorii – ar fi bine să avem un asemenea consens pentru a elimina toate aceste ambiguități care diminuează poziția guvernării în eforturile sale de a rezolva conflictul.

Info-Prim-Neo: Cum apreciați gradul de pregătire a autorităților nerecunoscute de la Tiraspol pentru reglementarea calitativă a conflictului?

Kalman Mizsei: La începutul lui martie, au fost identificate primele semne, inclusiv din partea transnistreană, ale posibilei relansări a dialogului oficial în formatul 5+2. Totuși, putem vedea că nu toate forțele în Transnistria se bucură de această dinamică pozitivă și caută să deraieze acest proces. Apreciez bunăvoința demonstrată la Tiraspol de a se angaja în procesul de consolidare a încrederii și disponibilitatea de a rezolva problemele cotidiene ale populației. Dar, în același timp, sunt ferm convins că procesul de consolidare a încrederii trebuie să meargă mână în mână cu procesul politic și de aceea sper ca Tiraspolul să cadă de acord asupra reluării în acest an a negocierilor în formatul 5+2 fără vreo

condiție. Procesul de consolidare a încrederii trebuie, de asemenea, să fie reciproc pe toate nivelele – ambele părți trebuie să-și aducă contribuția, iar actorii din afară trebuie să le încurajeze să clădească consecvent cărămizile unei atmosfere de încredere înainte de reînceperea negocierilor oficiale în formatul 5+2.

Info-Prim-Neo: Trebuie să ne așteptăm într-un viitor apropiat la o vizită la Bruxelles a vreo unui înalt oficial de la Tiraspol, „pentru echilibru”?

Kalman Mizsei: Nu avem nevoie de echilibru aici, dar încercăm să interacționăm cu toate părțile implicate. După suspendarea restricțiilor de călătorie față de liderii transnistreni, ne așteptăm la unele măsuri concrete din partea părții transnistrene. Aspectele în care așteptăm progres sunt binecunoscute: reluarea negocierilor oficiale, rezolvarea tuturor problemelor întâmpinate de școlile cu predare în grafia latină ce se află în regiune, eliminarea tuturor barierelor față de circulația liberă a populației peste hotarul intern administrativ. Autoritățile de la Tiraspol știu foarte bine aceste lucruri și sperăm că le și vor soluționa.